

COPIII, MODEL DE NEVINOVĂȚIE

Vremea copilăriei rămâne pentru oricare dintre noi un timp cu valoare de simbol. Ea rămâne întipărită în memorie aproape toată viața și se pare că unele din experiențele trăite odinioară marchează într-un fel întregul curs al vieții omului.

La 1 iunie se sărbătorește Ziua internațională a copilului, una în care oameni din întreaga lume își îndreaptă gândurile și preocupările spre cele mai pure și sensibile făpturi: copiii. Este momentul în care și la noi în țară au loc diferite manifestări dedicate copiilor, dar atenția se îndreaptă și spre cei care nu mai sunt. Cu acest prilej, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a adresat un mesaj pentru ocrotirea și sprijinirea copiilor, pe care-l redăm cu unele omisiuni: "Copiii sunt muguri de lumină și daruri sfinte, dovezi vii ale iubirii lui Dumnezeu, pe care trebuie să le prețuim la adevărata lor valoare și pentru care trebuie să învățăm să mulțumim. Nevinovăția, puritatea, iubirea și sinceritatea lor reprezintă repere importante în drumul nostru spre împărăția lui Dumnezeu și ne pot ajuta să depășim „cercul strâmt” al unei societăți individualiste și egoiste. Doar copiii pot oferi speranță unei lumi secularizate, care tinde să uite moștenirile trecutu-

lui, să pervertească valorile prezentului și să renunțe la darurile viitorului.

"Comunitatea contemporană, chinuită de egoism și indiferență, a devenit o simplă „existență comunitară”, lipsită de roadele adevăratei comuniuni, bazată pe iubire și ajutorare. Într-un spațiu al profitului necondiționat, definit prin transformarea ființelor în obiecte sau în cifre cu semnificații economice, copiii devin adesea simple obiecte și ținte vulnerabile.

"Pentru a preveni aceste răni deschise în viața familiei - mediu sfânt al binecuvântării vieții umane - trebuie să învățăm să îi respectăm pe copii și să îi înțelegem. Mântuitorul Iisus Hristos i-a primit cu dragoste pe copii și pe tineri și i-a ascultat cu seriozitate.

"Aceste două coordonate trebuie să caracterizeze relațiile autentice și necesare, desconsiderate, astăzi, sub pretextul afirmării libertății individualiste a omului contemporan. Instabilitatea familială, divorțul, violența, scăderea fidelității conjugale, disprețul față de valorile tradiționale au condus la traumele actuale suferite de cei lipsiți de apărare, drame ignorate sau considerate simple informații oferite de mass-media.

Deși Legea privind protecția și promovarea drepturilor copiilor menționează „principiul interesului superior al copilului”, exploatarea, părăsirea, răpirea sau uciderea copiilor reprezintă păcate săvârșite, în continuare, la adăpostul indiferentismului, al consumismului și al profitului material, trăsături definitorii ale societății contemporane.

“Alături de părinții trupești, slujitorii sfintelor altare, părinți sufletești dăruți de Dumnezeu, sunt datori să îi ocrotească pe copii, pe cei mai mici fii ai Bisericii, prin iubirea părintească, prin sfatul bun, prin îndemnul la viață spirituală și prin programe pastorale pentru copii și pentru părinții lor. După anii grei ai dictaturii comuniste, când nu aveau dreptul să se implice în viața comunităților, preoții, păstori de suflete, trebuie să urmeze pilda Bunului Păstor, să îi caute și să îi salveze pe cei rătăciți, căzuți sau dezorientați, într-o lume stăpânită de materialismul agresiv. Părinții copiilor trebuie să redescopere, împreună cu slujitorii Bisericii, grija pentru copii, puterea rugăciunii curate și ajutorarea spirituală și materială a copiilor, importanța educației creștine și frumusețea iubirii părintești, daruri necesare cinstirii altarului sfânt al familiei, binecuvântat de Dumnezeu și așezat la temelie relațiilor sociale”.

Într-adevăr, mulți copii nu pot astăzi să se bucure de copilărie, fie în țara noastră, fie aiurea. Pretutindeni însă, adulții responsabili, împreună cu forurile îndrituite caută soluții așa încât să prevaleze în fața dificultăților de tot felul, egalitatea de șanse la o educație, hrană și o îngrijire cel puțin decente.

La 10 mai 2012 Organizația Națiunilor Unite a convocat la sediul ei din New-York o întrunire dedicată celor mici, în cadrul căreia s-a definitivat un document menit să promoveze protecția copiilor în întreaga lume. La elaborarea sa și-au adus contribuția peste 180 de delegați care au trebuit să facă față presiunilor unor grupuri de radicali care opinau pentru promovarea termenului „diferite forme ale familiei”, înțelegându-se prin aceasta dreptul diferitelor persoane sau cupluri de a adopta și întreține copii într-o relație de tip familial. Până la urmă, morala a învins, așa încât a fost adoptat documentul în cauză care recomandă printre altele interzicerea avortului pe motivul că fetusul este ființă umană.

Mai marii lumii se preocupă așadar de soarta copilului. În ciuda acestui fapt, cu tristețe observăm că în multe locuri din lume soarta copiilor nu este îmbucurătoare.

Un raport al UNICEF-ului menționa acum aproape un an că în unele țări africane copiii mor efectiv de inaniție, iar șansele de a ajunge la o vârstă rezonabilă a celor care sunt supraviețuitori sunt limitate.

În Marea Britanie apoi, în perioada 1999-2005, s-au dublat apelurile unor copii cu tendințe sinucigașe la serviciile de asistență telefonică. Aceste tendințe erau

cauzate de stări de intimidare din partea colegilor, lipsă de afecțiune, stresul dinaintea examenelor și altele.

Aici intervine importanta întrebare (sperăm că nu retorică): ce poate să facă Biserica în sensul călăuzirii spre o creștere ordonată și sănătoasă a copiilor?

Răspunsul prompt pe care l-ar da oricine ar fi: în afara unei pastorații adecvate Biserica trebuie să se îngrijească de educația copiilor prin intermediul orelor de Religie, care nu sunt doar ore de predat teorie, ci și unele în care se deprind multe învățături morale. Este și acesta un adevăr, dar nu e suficient să ne limităm la atât.

Maica Magdalena de la cunoscuta mănăstire „Sfântul Ioan Botezătorul” din Essex - Anglia a realizat în urmă cu destui ani un mic îndrumar pentru părinți. Acest volum cuprinde tot ce este necesar pentru o educație creștinească a copiilor de azi.

Folosindu-se de un limbaj simplu și adecvat, maica Magdalena arată cum dragostea și încrederea dintre părinți și copii pot fi întreținute și menținute de la naștere până la maturitate. Ea acordă o atenție specială și rolului preoților de la parohii, sfaturilor pe care le pot oferi deopotrivă părinților și copiilor.

Este vrednic de notat că autoarea are în vedere și inevitabilele influențe exterioare exercitate asupra copiilor. Puterea și influența televiziunii sau a muzicii, a internet-ului sunt abordate și ele cu sfaturi precise și la subiect, astfel ca părinții să-și poată îndruma odraslele spre o viață sănătoasă.

Oricâte ispite ar fi însă, „a păstra idealurile Evangheliei și a trăi totodată alături de oameni care direct sau indirect o contestă, aceasta e <<asceza>> adolescenților noștri” (Maria Magdalena, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de azi*, Editura Deisis, Sibiu, 2000, p.82).

Biserica, părinții, societatea și mai marii ei se preocupă de educarea și sprijinirea copiilor. Pe bună dreptate s-a spus că ceea ce semănăm astăzi, mâine vom culege. Așadar, merită orice efort pentru a le asigura copiilor noștri condiții decente de viață și pentru a-i ocroti ca pe cea mai de preț comoară din câte se află pe pământ.

Sfântul Ioan cel cu „gura de aur” spunea: „Nu voi înceta îndemnându-vă, rugându-vă și căzându-vă înainte, ca mai presus de toate celelalte să vă puneți în rânduală copiii (...). Crește un atlet pentru Hristos și fiind în mijlocul lumii, învață-l evlavie din fragedă pruncie” (*Cuvânt despre cum se cade să-și crească părinții copiii*, trad. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2000, p.106).

Încheiem cele spuse până acum prin cuvintele Mântuitorului Hristos, de natură să arate cât de mare și sfântă taină este copilăria: „Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc, nu va intra în ea” (Luca 18, 17).

DESPRE FAMILIA CREȘTINĂ

Preot PETRU CLAUDIU CIOROGARIU

Familia este celula de bază a Bisericii și a societății. Biserica are, ca formație, din punct de vedere social, foarte bine fundamentat elementul familiei. Biserica însăși se aseamănă cu o familie.

Din punct de vedere teologic, familia a fost instituită de Dumnezeu în Rai atunci când Dumnezeu i-a binecuvântat pe cei dintâi oameni, pe Adam și pe Eva, și le-a zis: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți” (Facerea 1, 28). Astfel prima familie l-a avut ca preot și martor pe Însuși Dumnezeu, ca să se arate marele rol pe care familia îl va avea pe pământ.

Tot Dumnezeu a rânduit ca Hristos să se nască într-o familie, chiar dacă această familie nu s-a realizat după principiile omenești, dar imita familia pământească: Maica Domnului cu Fiul și cu Dreptul Iosif, care a reprezentat pe tată, chiar dacă el nu a fost altceva decât cel căruia i-a fost încredințată Fecioara Maria, pentru ca aceasta să fie ocrotită până al vremea împlinirii voii lui Dumnezeu cu ea.

În familie se găsește toată lucrarea pe care Dumnezeu a săvârșit-o pentru mântuirea noastră și de aceea își menține valoarea în cadrul Bisericii.

Familia creștină se întemeiază prin Taina Sfintei Cununii, adică prin căsătorie sau unire conjugală liberă dintre un bărbat și o femeie, cu binecuvântarea lui Dumnezeu în fața Sfântului Altar, potrivit poruncii Creatorului, Care a zis: „Pentru aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup.” (Facerea 2, 24) Constituită astfel în biserică (spațiu liturgic) dar și în comunitatea eclezială, familia nu va mai fi un simplu cuplu conjugal, ci și spațiul în care soțul își va privi și își va prețui soția, precum Hristos Biserica, iar soția va recunoaște în soț pe cel care are menirea să dea

sens familiei datorită grijii pe care, după modelul lui Hristos față de Biserică, o va arăta față de soția sa și respectiv, copiii săi. Astfel soțul are datoria de a proteja, de a apăra, de a ajuta, de a menține, prin ceea ce Dumnezeu i-a lăsat și fizic și psihic și intelectual, familia. Dar și mama vine, completând, prin această jertfă a iubirii, dăruind familiei rodul dragostei, ca răspuns al darului dumnezeiesc.

Deci în familie nu există ierarhizare ca subordonare a unuia față de celălalt, ci avem de-a face cu o întâietate ca responsabilitate pe care și-o asumă fiecare dintre cei doi în momentul în care ei au primit binecuvântarea în fața lui Dumnezeu.

Unirea conjugală trebuie să fie monogamă, heterosexuală și binecuvântată.

Monogamă pentru că mariajul implică angajamentul exclusiv și total a două persoane, una față de cealaltă, ca reflectare a unicității și fidelității angajamentului lui Hristos față de Biserică.

Heterosexuală pentru că „Dumnezeu i-a făcut bărbat și femeie”, cu scopul de a procrea, continuând creația prin unirea a două vieți, printr-o îmbrățișare plină de dragoste care, după cuvintele din slujba cununiei, va produce rodul trupurilor lor, copiii.

Binecuvântată, deoarece Dumnezeu a binecuvântat de la început bărbatul și femeia cu chemarea de „a crește și a se înmulți” (Facerea 1,28), și numai El prin binecuvântarea Sa poate crea viață.

Unirea la care Dumnezeu îi cheamă pe bărbat și pe femeie reprezintă o „nouă creație”, făcând din doi „un singur trup”, născând copii, împlinindu-se în dragoste și lucrând împreună la mântuirea lor.

Datoriile și obligațiile relației conjugale sunt reciproce și întru totul egale. Soțul și soția exercită funcții diferite în sânul familiei, totuși aceste funcții sunt complementare, fiind eficace doar atâta timp cât se bazează pe egalitatea deplină și necondiționată a fiecărei părți implicate, în ce privește statutul ontologic și valoarea spirituală.

Un rol foarte important în viața de familie îl are (sau ar trebui să-l aibă) părintele duhovnic, pentru că el este omul rânduit de Dumnezeu, ca iconom al tainelor Lui, să ajute la mântuirea familiei. În numele lui Hristos dezleagă de păcate, vindecă bolile sufletești împărtășind membrii familiei cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Este cel care îi învață să ducă o viață creștinească și îi ajută pe cei doi să se înțeleagă unul cu altul, să nu se judece cu asprime în momente de grea încercare, atât de frecvente în viața unui cuplu, ca ființa spirituală a cuplului să nu moară. Soții împreună cu copiii trebuie să aibă același duhovnic, pentru că majoritatea

problemelor sunt comune iar duhovnicul cunoscând situația întregii familii poate ajuta la redresarea ei.

Unul dintre scopurile familiei este acela de a lucra reciproc la mântuirea membrilor ei, astfel atât părinți cât și copiii trebuie să aspire la mântuire, care este rostul vieții omului pe pământ, iar ea nu se poate realiza decât în Biserică pentru că în afară de Biserică nu există mântuire, de altfel chiar familia este denumită ca fiind „mica biserică”.

Iubirea în familie și nașterea de copii

Temeiul vieții de familie trebuie să fie dragostea adevărată a soțiilor, unul față de altul și față de Dumnezeu. Având o dragoste curată între ei, soții pot să mențină în familie un climat pașnic astfel putând să-și îndeplinească îndatoririle lor, atât cele trupești cât și cele duhovnicești. Femeia îi dă soțului ei încrederea, devotamentul și ascultarea sa, iar bărbatul îi dă femeii siguranța că o poate proteja.

Menirea familiei este de a procrea, de a da naștere la copii, care sunt rodul iubirii dintre soții. Nașterea de copii trebuie să aibă loc în cadrul căsătoriei, deoarece prin Taina Sfintei Cununi cei doi soți au primit de la Dumnezeu binecuvântarea de a procrea. Din păcate în zilele noastre din ce în ce mai mulți copii sunt zămisliti și se nasc în afara căsătoriei. Astfel în Europa unele state încep să aibă mai mulți copii născuți în afara căsătoriei decât în cadrul ei. De exemplu în Estonia 59% din copii născuți în anul 2007, au fost născuți în afara căsătoriei, în Suedia procentul este de 54,7%, în Slovacia 52,8% iar în Franța și Bulgaria de 52,6% respectiv 51%. O altă statistică arată că în țările Uniunii Europene numărul copiilor născuți în afara căsătoriei din 1990 până 2007 a crescut de la un procent de 17,4% la 35,1%. Sunt și țări în care procentele copiilor născuți în afara căsătoriei sunt mici în comparație cu cele amintite mai sus. Astfel în Grecia procentul este de 5,9%, în Cipru 8,9%, în Italia de 17,7% și în Polonia de 19%. Țările în care au loc cele mai multe căsătorii sunt Cipru, Lituania, România și Polonia, în timp ce în Slovacia, Bulgaria, Luxemburg și Ungaria se înregistrează cele mai puține căsătorii. Corelate cu criza demografică în care se află astăzi Europa, aceste cifre surprind și arată impasul în care se află astăzi familia. De observat faptul că țările care au un procentaj mic referitor la nașterea de copii în afara căsătoriei și cele cu un procentaj mare referitor la numărul de căsătorii, sunt țări cu creștini practicanți.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că „cel care nu este căsătorit nu deține în el însuși totalitatea ființei, ci numai jumătatea sa”, și în altă parte că „bărbatul și femeia nu sunt una, ci o singură ființă”, astfel în familia constituită fără harul lui Dumnezeu și binecuvântarea Lui, soții nu devin o singură ființă, sunt cel mult parteneri ai unui

contract. Omul modern, din păcate a pierdut conștiința că el este mădular viu al Biserici și că Biserica este spațiul și organismul comun în care prin harul Duhului Sfânt pulsează viața lui Hristos, iar familia trăiește în Biserică și în Hristos, iar într-o astfel de familie protejată de harul Sfântului Duh trebuie să se nască „o nouă viață”, iar nu într-o așa zisă familie în care nu există niciun fel de angajament și nicio relație de comuniune cu Dumnezeu.

În familie soții își manifestă iubirea unul față de altul și față de Dumnezeu prin rugăciune, prin care bărbatul și femeia pot iradia toate celelalte fapte ale căsniciei, le pot sacraliza, transfigurându-le. Doar rugându-se împreună, soții se vor descoperi unul pe altul și pe Dumnezeu, pentru că rugăciunea împreună a soților e bazată pe unitatea harică a familiei.

Divorțul, o „plagă” a familiei

Familia zilelor noastre se confruntă cu o mare problemă, și anume divorțul. Angajamentul conjugal a fost înlocuit de divorțuri, din vina ambelor părți, de aceea este nevoie ca mariajul să fie asumat ca o vocație autentică, ca o „chemare” de a reproduce în viața conjugală același legământ de fidelitate și jertfă de sine pe care Fiul lui Dumnezeu la pecetluit prin Biserică.

Familia a fost mereu temei, sprijin și garanție a fericii și a împlinirii omului. În toate culturile tradiționale se dădea o mare atenție vieții de familie, divorțurile erau foarte rare, iar copiii rămâneau fără părinți doar când aceștia mureau în războaie sau de boli incurabile.

Astăzi în țările din Uniunea Europeană jumătate dintre căsătorii sfârșesc în divorț, iar unul din trei copii se naște în afara căsătoriei. În Bulgaria 71% dintre cei căsătorii divorțează iar în Austria procentul este de 66%.

În anul 1980 în Europa existau 670000 de cupluri divorțate iar în anul 2005 numărul lor a crescut la peste un milion. E interesant faptul că proporțional cu numărul de atei declarați crește rata eșecului familial și a divorțurilor. De asemenea țările cu cea mai mică rată a divorțurilor sunt cele cu cei mai mulți credincioși practicanți.

În cursul anului 2011 în România a fost votată o lege prin care divorțul se poate pronunța la capătul a numai 30 de zile după ce soții semnează de comun acord un act în fața ofițerului stării civile sau a notarului, în timp ce în satul Virginia din America, pentru a putea divorța, soții trebuie să stea separați un an de zile. În cazul în care se dovedește că o singură zi pe parcursul acestui an, cei doi soți au petrecut în aceeași casă, numărătoarea zilelor anului de probă al divorțului începe de la zero.

De ce fac americanii acest lucru? E simplu, pentru că orice studiu sociologic dovedește beneficiile imense pe care le are statul în cazul unei familii stabile. Familia este până la urmă fundamentul și scopul organizării statale.

Dragostea trupeză îi unește la exterior pe oameni, dar numai atâta vreme cât există factori lumești (bani, frumusețe, poziție socială) și îi desparte atunci când ei dispar. În timp ce atunci când există dragoste adevărată, chiar dacă unul dintre soți își pierde acești factori, aceasta nu numai că nu-i desparte, ci îi unește și mai mult, iar divorțul nu se mai produce.

Când doi oameni își întemeiază o familie trebuie să aibe un reper comun. Dacă soțul are ca și reper pe soția sa, iar soția sa îl are ca reper pe el, înseamnă ca amândoi au repere diferite. Dar atunci când amândoi își întorc fața către Dumnezeu și Îl iau pe Acesta ca reper, ajung să aibă un reper comun, astfel formează amândoi un trup unic, trup care nu se va mai separa.

În Evanghelia după Matei, Hristos spune: „Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă” (Matei 19, 6), arătând că legământul conjugal este veșnic. În altă parte Hristos afirmă că există un singur motiv pentru care oamenii pot să divorțeze, și anume adulterul „Iar Eu zic vouă că oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricină de desfrânare, și se va însura cu alta, săvârșește adulter...” (Matei 19, 9). Biserica Ortodoxă acordă divorțul și în cazul în care unul dintre soți a comis un act de apostazie.

Părintele Arsenie Boca spunea că „adulterul este un divorț secret, întocmit pe minciună și tădare”, deoarece este începutul separării de celălalt, adică din momentul când numai nădăjduiește în el și în Dumnezeu, Care e chiar unitatea căsniciei.

Legătura dintre mire și mireasă nu e o lucrare a omului, ci o lucrare a lui Dumnezeu, Cel care a creat, a unit și a săvârșit, deci umanul nu trebuie să intervină cu nimic în lucrarea divină, astfel cei care formează o familie trebuie să fie conștienți că au făcut un legământ veșnic în fața lui Dumnezeu și așa trebuie să rămână.

Desacralizarea familiei

În momentul în care omul modern a desacralizat familia, a secularizat Biserica și invers, pierzând astfel simțul familial, responsabilitatea față de familie, și șansa modelării și creșterii omului natural de a se împlini într-un registru și nivel superior naturii sale, nivel creat prin harul lui Dumnezeu.

Familia secularizată a suferit multe schimbări din nefericire, nu în bine. Au fost puse în circulație idei care fac din familie altceva decât ar trebui să fie și anume spațiul în care soții să se respecte și să se prețuiască într-o iubire marcată de conștiința că Dumnezeu îi vrea împreună, bărbat și femeie, așa cum i-a creat și le-a binecuvântat unirea.

Mulți dintre contemporanii noștri au ajuns să piardă pur și simplu semnificația celor două sexe, să nu le mai vadă în perspectiva familiei sacre. Pierzând dreapta raportare la Dumnezeu omul pierde semnificația spe-

cificității sale în ceea ce el însuși numește „familie” și rânduiala naturală în care funcționează raporturile dintre bărbat și femeie, ajungând după cum spunea Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Romani „să-și pângărescă trupurile lor între ei...căci femeile au schimbat rânduiala firescă cu cea împotriva firii: asemenea și bărbații, lăsând rânduiala cea după fire...s-au aprins în pofta lor unii pentru alții, bărbații cu bărbații, săvârșind rușinea și luând în ei răsplata cuvenită rătăcirii lor.” (Romani 1, 24-27)

Acest păcat al homosexualității este ridicat astăzi la rangul de virtute iar cei care îl practică își întemeiază și așa numită „familie”, batjocorind astfel familia sacră rânduită de Dumnezeu.

Din păcate aceste cupluri au obținut o serie de drepturi de la marea majoritate a țărilor Uniunii Europene. Astfel Olanda este țara care le oferă cele mai multe drepturi acestor cupluri aproape aceleași drepturi de care se bucură un cuplu normal, în timp ce țări care interziceau actele homosexuale, au dezincriminat aceste acte ex: Estonia, Finlanda, Cehia, Letonia etc.

În cele mai multe țări acestor cupluri li se recunoaște căsătoria, au dreptul să înfieze copii iar uni sunt „hirotoniți” preoți și episcopi în diferite Biserici protestante, așa cum a fost cazul a două femei din Scoția, lesbiene, care au fost hirotonite episcopi într-o Biserică descendentă din Biserica anglicană.

Din fericire pentru România, noua lege privind Codul Civil promulgată la data de 17 iulie 2009 de către președintele țării, include articole fundamentale care protejează familia. Astfel căsătoria este definită ca „uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie”, iar căsătoriile între persoanele de același sex sunt interzise. De asemenea se interzice recunoașterea în România a căsătoriilor sau uniunilor homosexuale încheiate în alte țări de cetățeni străini sau cetățeni români, iar adopția este interzisă.

O decizie a Curții de Justiție din Edinburg, Scoția, de la sfârșitul lunii ianuarie 2009, ne arată de câtă susținere se bucură aceste cupluri din partea judecătorilor, și nu numai, din alte state care merg până la a sfida familia sacră. Astfel în procesul de custodie a doi copii a căror mamă este dependentă de droguri și care, în consecință nu poate avea grijă de ei, justiția a hotărât să acorde custodia unui cuplu de homosexuali în dauna bunicilor naturali, care aveau vârsta de 46 respectiv 59 de ani și erau considerați prea bătrâni. Pentru custodia acestor copii mai erau înscriși un număr de 6 familii normale.

Consecințele unui astfel de comportament, care duce la desacralizarea familiei, pe termen lung sunt nebănuite. De aceea este nevoie de a le aduce la cunoștință acestor oameni învățătura Bisericii referitoare la familie, la rostul acesteia și la întemeierea ei din bărbat și femeie și nu în alt fel.

DESPRE ROMÂNITATEA UNOR MĂNĂSTIRI BĂNĂȚENE

Pr. prof. dr. VASILE MUNTEAN

În anul 1991, Profesorul Miodrag Iovanovici - șeful catedrei de Istoria artei la Universitatea din Belgrad - a vizitat, împreună cu un grup de conaționali, muzeul protopopesc de la Lugoș, aflat în grija smereniei mele (l-am înființat, cu sprijinul conducerii Mitropoliei, în 1974).

În consemnarea - în românește! - a Domniei Sale, marcantul vizitator s-a referit la „tezaurul cultural existent” în muzeul lugoșean, subliniind totodată „prietenia adâncă, secular (...), statornică între poporul român și cel sârb”.

Mai mult, tot dânsul și colaboratorii săi au filmat catedrala-monument istoric din centrul municipiului, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, ca de altfel toate bisericile și mănăstirile sârbești și românești din arealul Banatului istoric. Nu peste mult timp, am primit o copie a valorosului film; a fost o surpriză plăcută.

Recent, un învățăcel din Serbia mi-a înmănat frumoasa monografie intitulată „Srpski manastiri u Banatu”, avându-l autor pe același renumit specialist menționat mai sus, Prof. Miodrag Iovanovici.

Volumul în cauză (format mare) s-a publicat în Ed. Draganici din Novi Sad, în 2007, și însumează 204 pagini. Este o lucrare foarte documentată; la bibliografie sunt indicate și titluri de cărți și articole în limba română.

Regretabilă este împrejurarea că aportul arheologiei românești nu e luat în considerare, că altminteri nu s-ar fi ajuns la concluzia nefirească, subiectivă (vezi harta nr.1, după pag.6), privind unele mănăstiri românești de astăzi, că *ab origine* ar fi fost sârbești.

Să ne fie permis a reda, în acest context, cuvintele neîntrecutului polihistor N. Iorga (*Istoria poporului românesc*, ed. G. Penelea, Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1985, p.13): „Ca orice om cult și cu simțire normală, îmi iubesc și eu neamul(...); îmi iubesc neamul pentru că e al meu și atâta tot. Dar pentru a scrie istorie n-am nevoie de iubire, nici de ură; îmi trebuiesc numai izvoare și minte sănătoasă în atâta măsură, câtă e de nevoie pentru a le lumina”.

E vorba, întâi de toate, de mănăstirea ortodoxă Hodoș-Bodrog (există în proximitate și o abație catolică), cu începuturi în secolul al XII-lea; a fost pustiită la invazia mongolă din 1241.

Cercetările mai noi, ca și conjunctura istorică generală mai prielnică românilor în ultimele decade ale veacului al XIV-lea și primele din secolul următor, „ar pleda pentru ipoteza existenței mănăstirii încă din secolul al XIV-lea ca și ctitorie românească” (cf. Dr.

Corina Popa, *Arta creștină în România*, t. 3, EIBMBOR, București 1983, p.172. A se vedea ce scrie și D.Țeicu în *Geografia eclesiastică a Banatului medieval*, Presa Universitară Clujeană, 2007, pp.94-95).

Dar potrivit istoriografiei sârbești, evident înregistrată de dl M. Iovanovici (p. 145), Hodoș-Bodrogul s-a ctitorit abia în 1498 de către Dimitrie Iakșici.

S-a demonstrat însă că această familie nu avea proprietăți în zonă, cel puțin până în anul 1561; în plus, investigațiile arheologice din anii 1976-1977 au plasat momentul zidirii mănăstirii la răscrucea secolelor 14-15, la ridicarea zidurilor utilizându-se material din epoca romană, piatră și cărămidă (Pr. dr. P. Vesa, *Episcopia Aradului*, Presa Universitară Clujeană, 2006, pp. 219-220, cu referințe bibliografice), aserțiuni ce coroborează ipoteza Corinei Popa reproducă *supra*.

Cu privire la așezământul monastic Săraca, autorul nostru inventariază în primul rând o tradiție ce stabilește vechimea acelei mănăstiri în secolul al XIII-lea (Iovanovici, p.155), atribuind apoi, în chip forțat, construirea ei (sub înfățișarea actuală) sârbului Gheorghe Brankovici din sec. XV.

Această falsă atribuire s-a făcut în urma unei confuzii regretabile (limpeziri la D. Țeicu, *op.cit.*, pp. 126-127). De precizat, în subsidiar, că încă la 1204 - când nu existau minoritari la noi - sunt specificate într-un document papal numeroasele mănăstiri grecești, adică ortodoxe, din părțile Șemlacului, unde se află actuala mănăstire Săraca: *ibidem sint multa Graecorum*, și numai una romano-catolică: *unum (...) sit Latinorum coenobium* (bibliografie la V. Muntean, *Monografia Arhiepiscopiei Timișoarei*, I, Ed. Învierea, Timișoara 2012, p.68, n. 303).

Cu siguranță, ca și construcție de lemn, Săraca putea ființa la acea dată; arheologic - ca structură de zid - a fost datată în veacul al XIV-lea (V. Muntean, *op. cit.*, p. 69, n.3 04, cu indicații bibliografice). Este de plan în cruce cu brațe libere (de origine bizantină), similar cu cel al primei biserici de la Curtea de Argeș datând din sec.XIII (V. Drăguț, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p.267 ; C. Popa, *op. cit.*, p. 170) .

Cât despre mănăstirea Partoș, nu se poate susține teza că s-ar fi întemeiat de către despotul Iovan Brankovici (M. Iovanovici, *op. cit.*, p. 163), pe motiv că atunci când acel sfânt lăcaș s-a edificat - la începutul sec. XV - presupusul ctitor nu putea s-o facă , neexistând în acel răstimp, el decedând în anul 1502 (pentru datarea arheologică, Luminița Munteanu-Dumitriu, *Itinerare arheologice bănățene*, Ed. Sport Turism, București 1988, p. 59).

Obiectivitatea științifică l-ar fi determinat pe Prof. M. Iovanovici să recunoască totuși realitatea că unele mănăstiri sârbești la obârșie au fost românești, întrucât au apărut în „zone de locuire românească și cu stăpâniri nobiliare românești”: Baziaș, Srediștea Mică, Sirinia, Voivodinț, ultimele două nemaexistând azi (cf . D. Țicu, *op. cit.*, pp.37,67,122,123 și 131; V.Muntean, *Scriseri teologice și istorice*, Ed. Diecezană, Caransebeș 2012, p. 169).

Ca o notă finală: în Prefață (*Uvod*, p. 7) trebuia amintită - alături de conventurile catolice precum Igrîș - mănăstirea ortodoxă românească Toson sau Rosani din sudul Banatului, în apropierea Dunării, ctitorită de voievodul bănățean Glad în preajma anului 900 și supraviețuind până în secolul al XII-lea (V. Muntean, *Monografia...*, p. 28, n. 97, cu bibliografie mai veche) .

Clopotul ... cupă ce revarsă cerul în sufletele noastre, cer cuprins între margini de fier, vestitor al iubirii lui Dumnezeu și al Învierii în noapțile pascale. Până și el slujește Marelui Mister, devenind sunet, devenind cer...

În răsunetul lui din zări în zări, vestind Cuvântul lui Dumnezeu, chemându-ne la tainica cină a gândurilor, are ceva din bucuria primordială a creației.

Cupolă pe crucea căreia se odihnește lumina soarelui, turlă voievodală ce adună în ea durerile unui neam și lacrimile cerului, căciulă străbună pe frunte de munte, glas de îngeri în triste plângeri, lacrimii de dor plâns tânguitor, este prezent în săptămâna deniilor, la cumpănă de ani, în zori de sărbători, îndemnând la unitate, vestind pacea și bucuria comuniunii în Duh Sfânt, în lumina Cuvântului.

Clopotul are în sine aurul soarelui, argintul brumelor, incandescența focului, tălăzuirea mărilor în tânguirile lor, seninul înălțimilor cerești, greutatea pământului, aripile îngerilor, glasul proorocului vestind zorii de sărbători și viața veacului ce va să vie.

În legănări de vânturi, sub bolți de ceruri și omul poate fi un clopot, vestind între altar și cer durerile și lacrimile străbunilor, bucuria învierii Cuvântului, a sufletelor și zorii vieții veșnice.

Ajută-ne, Doamne, să devenim clopoței stelei magilor, vestind lumii bucuria Nașterii Tale, închinându-ne în

Btleemul firii Ție, Nou născutului Cuvânt pe scutecul de omăt al ninsorilor împărătești. Și sufletul poate deveni clopotul bucuriei lui Dumnezeu în bradul Cuvântului pe cetinile fericirii nins de iubirea Lui în veșnicie.

Până și clopotul de fier devine sunet, devine cer slujind Marelui Mister, contopindu-se cu tânguirile și bucuriile Acestuia, lăcrimând cu rouă cerească în ecteniile deniilor la răstignirea Cuvântului, vestind Învierea Lui și bucuria îngerilor, a mironosițelor femei, a sufletelor și zorii infinite zile a iubirii lui Dumnezeu.

CĂLĂUZĂ DUHOVNICEASCĂ SPRE ÎNVIERE

DELIA ELENA LOTREAN

Învierea este praznicul bucuriei în care se aprofundează viața lăuntrică. Ea aduce cu sine mereu o stare ce aparține sacralului, ca și apartenență spre o divinitate, ne deschide drumul spre o bucurie a speranței și nădejzii spre învierea din sufletele noastre. Învierea este o sacralitate profundă ce se manifestă printr-o ascensiune a transcendentului spre absolutul

ființei divine, care mereu aduce în prim plan desăvârșita stare a creației umane transfigurate de Hristos, fiind un nou început și determinând prin chenoză o chemare lăuntrică spre divinul absolut.

Drumul ce îl parcurgem în viața aceasta reprezintă prin excelență un urcuș al învierii sufletelor noastre, care duce spre un praznic al bucuriei duhovnicești, în care întreaga creație se transfigurează ca un drum spre desăvârșire, un miracol al divinității. Spre această cale ce transpune în fiecare dintre noi prezența harului divin care se contopește cu ființa creatoare, ne purtăm mereu spre o sacralitate duhovnicească care duce spre lumea de dincolo, o lume în care viața a biruit moartea, ca un imbold asupra umanității.

Raportarea la Înviere, care transfigurează vechiul Adam în noul Adam, în Iisus Hristos, Care prin răstignire și moartea Sa a biruit porțile iadului și ne-a adus din nou la cinstea cea dintâi, precum era ca o aducere aminte a făpturii Sale, pentru care a îndurat moarte și moarte pe cruce, pentru ca noi să dobândim viața și învierea, este ca o arvună spre desăvârșire. Bucuria marelui praznic al Învierii Mântuitorului Iisus Hristos să pătrundă ca o transfigurare a veșnicei bucurii spre care să tindem toți, bucurându-ne în așteptarea desăvârșirii spre o nouă viață, în chenoza mântuirii noastre.

FEMEIA ORTODOXĂ

Supliment trimestrial al revistei „Înviearea”
editat de Societatea Femeilor Creștin-Ortodoxe din Timișoara

Anul VIII, Nr. 11 (33)
IUNIE 2014

NESFINTELE SFINTE

CORINA-ELENA SZILAGYI

Profesoară psihopedagog - Timișoara

Poate vă întrebați de ce am pus un astfel de titlu? Citind cartea *Nesfinții Sfinți*, scrisă de părintele arhimandrit Tihon Șevkunov și considerată un reper în literatura rusă a anului 2012, mi-am pus întrebarea: „Unde aș putea găsi chipuri de femei care și-au trăit viața într-un mod profund creștin?”

Astfel am ajuns să caut cu mult interes în cartea lui Constantin Gane (martir în temnițele comuniste), carte îmbibată de parfumul vremurilor trecute și sugestiv intitulată *Trecute vieți de doamne și domnițe*, chipuri de viețuire creștină, modele feminine în care dragostea, sacrificiul, bunătatea să ne uimească și să ne lumineze.

Și, iată, am găsit-o pe jupâneasa Sima Buzeasca, soția vestitului erou Stroe Buzescu; el și frații lui, Preda și Radu, au fost în vremea lui Mihai Viteazul „un fel de mușchetari, care, strânși laolaltă ca un singur om, au stat totdeauna de-a dreapta voievodului lor, credincioși, neobosiți, scutul domnului și apărătorii moșiei” (*Trecute vieți de doamne și domnițe*, Editura Junimea, Iași, 1971, vol.1, p.132).

Această remarcabilă femeie își iubea soțul și țara cu toată puterea sufletului ei. Să fii soția celui mai bun ostaș al lui Mihai Viteazul însemna de multe ori să pornești în pribegie și să verși multe lacrimi, rugându-te la Dumnezeu zi și noapte pentru izbânda bărbatului tău.

Neavând copii, asta a fost viața ei – să-și ajute bărbatul, să se îngrijeze și să se bucure pentru el. Sub Matei Basarab, stolniceasa Sima, rămasă ultima din șirul vestitilor eroi ai secolului al XVI-lea, era atât de respectată de toți încât cuvântul ei cântărea foarte mult la orice judecată pentru motive de moșii unde era chemată – și astfel totul se încheia după spusa ei.

Acum am să v-o prezint pe doamna Elena, soția domnitorului Matei Basarab. Mă veți întreba, de ce am ales-o tocmai pe ea? Pentru că am descoperit cu admirație în secolul al XVII-lea o femeie-cărturar, traducător, iubitoare a Bisericii, ocrotitoare a literaturii și a artei în Muntenia, a românismului.

Părinții ei i-au dat educația cea mai aleasă și i-au căutat un soț demn de ea, căsătorind-o la frageda vârstă de 14 ani cu viitorul domn al Munteniei, pe atunci „aga Matei, boierul din Brâncoveni, în vinele căruia curgea sângele lui Neagoe Basarab.

Cu toate că între noii căsătoriți era o diferență de 19 ani, ei se înțeleseră și se iubiră... Pe deosebite tărâmurii cu substrat comun, sufletele lor s-au întâlnit și până într-atât s-au armonizat încât, după ce a ajuns domn, Matei Vodă s-a făcut ocrotitorul Bisericii, patriot, iar doamna Elena, liniștită, a căpătat o luminată dragoste de moșie” (*Ibid.*, pp.218-219).

Doamna Elena și fratele ei, Udriște Năsturel, erau la noi în țară – toți autorii ne-o spun – printre cele mai culte

persoane ale veacului. Știau grecește și slavonește, iubeau literatura, istoria, arta.

Partea cea mai neobișnuită și deosebită a activității ei pentru vremea aceea, nu a fost ridicarea bisericilor, deși a înălțat două, nici țesutul, împletitul, brodatul, specific femeilor din epocă, ci sprijinul acordat literaturii române, aflată la începuturile ei. A fost colaboratorul cel mai zelos al fratelui ei, ajutându-l la traduceri.

Pe cheltuiala ei s-au tipărit primele cărți bisericești în limba română, introducându-se astfel limba română în Biserică. A tradus împreună cu fratele ei și celebra carte *Imitația/Urmarea lui Hristos* și a colaborat la predoslovla cititorului din vestita Evanghelie de la Govora, fiind înzestrată cu dar scriitoricesc.

Ca mamă a suferit mult, pentru că unicul ei copil a murit de mic, dar durerea ei nu s-a încheiat aici. A înfiat și a crescut pe copilul fratelui ei, Udriște, căruia îi murise soția imediat după naștere, dar și acesta a murit la vârsta de 17 ani, pricinuindu-i multă mâhnire. Aflăm dintr-o scrisoare a domnitorului Matei Basarab, că, fiind toate acestea „voia lui Dumnezeu, ne liniștim întristarea cu creștineasca mângâiere” (p. 221).

Ascultătoare de părinți, iubitoare de soț, doamna Elena și-a înmulțit cu adevărat talanții pentru binele Bisericii și al neamului și a depășit durerea morții copiilor prin credință.

Al treilea pilduitor chip feminin vrednic de a fi menționat l-am întâlnit la sfârșitul secolului al XVII-lea în persoana doamnei Ilinca, fata lui Radu Vodă Șerban, soția marelui postelnic Constantin Cantacuzino și mama voievodului Șerban.

Primind de la mama ei o creștere deosebită la Viena, a fost la rândul ei o soție devotată și mamă iubitoare a 12 copii.

Ce impresionează în viața acestei femei? Puterea de jertfă pentru soțul și copiii ei pe care i-a îngrijit când erau la închisoare, ostenind pentru scăparea lor, mergând cu ei la Constantinopol când aveau nevoie?

Da, dar nu această trăsătură de caracter e cea mai impresionantă.

Două evenimente din viața ei atrag atenția – mai ales în acea perioadă în care moravurile lumii erau sângeroase și pline răzbunare: îl iartă pe cel care i-a omorât bărbatul și nu dorește răzbunare, ci stăruie pe lângă Domnul țării să-i dăruiască viața.

Nu dorește funcții nici pentru ea, nici pentru soțul ei și e mâhnită când fiul ei, Șerban, dorește să ajungă domn, cunoscându-i firea și fiindu-i teamă să nu-și nedreptățească frații. E convinsă că „mai bine e să trăiești gospodărind la moșii decât să umbli după măririle ce trag după sine atâtea neajunsuri” (*Ibid*, vol.2, p. 46).

Al doilea moment impresionant este că la vârsta de 71 de ani se hotărăște să meargă în pelerinaj la Ierusalim. Și ce face ea înainte de a pleca? Își face încă o dată testa-

mentul, pentru că nu dorea cu niciun chip ca fiii ei să se dezbine pentru avere.

Frumusețea scrierii, înțelepciunea și delicatețea sufletească caracterizează acest testament: „Ajungând la vremea bătrâneților, cugetat-am în inimă către prea bunul Dumnezeu ca să călătoresc către Ierusalim (...) și să plâng mulțimea păcatelor mele. Drept aceea, fiind eu gata asupra purcesului, am chemat pe toți cei de la inimă ai mei iubiți coconi, poruncindu-le a păzi toate câte sunt scrise aici mai jos. Întâi, fiii mei, să vă îmbrăcați cu frica lui Dumnezeu și Lui să-I slujiți și Lui să vă închinați. Să vă iubiți unul pe altul, locuind într-o dragoste frățască, după cum este zis: <<unde vor fi frați adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu prin mijlocul lor>>. Drept aceea, fiii mei, să locuiți toți împreună, ca și cum ați fi într-un suflet, să nu se despartă unul de altul nicicât, ci să cinstească cel mai mic pe cel mai mare, cum se cade, așijderea și cel mai mare să iubească pre cel mai mic, după cum este zis” (p. 48).

Iată un comportament profund creștin: iartă chiar și pe ucigașul iubitului ei soț, nu caută măririi, vrea liniște și pace, se îngrijește de sufletul ei și al copiilor ei mai presus de orice.

Aceste nestemate ale secolelor trecute vi le-am adus cu drag în lumină. Privindu-le, mă întreb: câte astfel de prețioase suflete stau acoperite de colbul uitării omezești, dar strălucesc în fața Tronului ceresc?!

ZI DUPĂ ZI

FLORINA JINGA
Profesoară de Religie - Timișoara

În fiecare dimineață se trezește devreme, pregătește micul dejun pentru cei dragi și îi duce pe copii la școală. Apoi se îndreaptă spre serviciu, așteptând cu răbdare tramvaiul sau autobuzul, sau, mai nou, aliniindu-se în șirul de mașini ce se formează înaintea mașinii ei. Ajunge la timp, știind că, dacă pleacă la o anumită oră, nu are cum să întârzie.

Se întoarce destul de târziu, de fiecare dată nerăbdătoare să-și revadă familia, indiferent cât de obosită ar fi. Îi ascultă pe toți și pe fiecare în parte, în timp ce pregătește iar masa. Iau cina împreună în pace și cu bucurie. După obiceiul fiecărei seri, le citește copiilor din cartea cu povești și apoi merg cu toții la culcare, mulțumind pentru ziua ce tocmai s-a încheiat. A doua zi, o ia de la capăt.

Nimic neobișnuit până aici, scena poate fi recunoscută în programul zilnic al multor femei, în numeroase familii. E puțin, e mult, e ușor, e greu? Greu de spus, cred însă că de cele mai multe ori este cum ar trebui să fie. Așa cum ne dă Dumnezeu fiecareia dintre noi.

Ce dă echilibru unei astfel de zile? Momentele care nu se văd, momentele de rugăciune despre care nu se vorbește: rugăciunea de dimineață, rugăciunile scurte de peste zi, de pe stradă, din mașină, de la servici, pentru soț, pentru fiecare copil în parte, rugăciunea de seară.

Am putea spune că nu e timp pentru așa ceva, pentru a păstra legătura cu Dumnezeu, dar, dacă vrem, dacă înțelegem că doar rugăciunea ne poate ține răbdători și zâmbitori în drumul nostru, în viteză, de-a lungul unei zile, îi vom găsi loc în programul nostru încărcat, în gândurile și sufletele noastre.

De multe ori mi se întâmplă să mă las copleșită de treburi și sunt cât pe ce să-mi plâng de milă. Dar mă oprește gândul la atâtea femei care au îndurat multe suferințe, neajunsuri, și au avut vieți mult mai grele decât traiul de azi de care ne văităm noi.

Dintre atâtea destine feminine extraordinare, mi-e suficient să-mi amintesc de două femei minunate care au trăit în vremuri diferite, având însă în comun o credință nestrămutată: *Sfânta Iuliana din Lazarevo și Maica Alexandra (Principesa Ileana)*.

Două destine ce s-au împlinit în lumi diferite, primul în secolul al XVI-lea, al doilea în secolul XX, două soții, mame și femei credincioase.

* * *

Sfânta Iuliana din Lazarevo nu a fost nici prințesă, nici vreo personalitate importantă, ci o femeie simplă, căsătorită, mamă a treisprezece copii. Viața ei nu

impresionează prin nimic extraordinar, doar prin inima ei iubitoare de Dumnezeu și de săraci.

S-a căsătorit la 16 ani și în fiecare zi își îndeplinea îndatoririle de soție și mamă, iar noaptea obișnuia să se roage și să coasă haine pentru copiii orfani și văduvele sărace. Găsea timp atât pentru toate obligațiile solicitate, căci socrii ei îi încredinșaseră administrarea gospodăriei, cât și pentru nevoițele ei în cinstea lui Dumnezeu și în slujba aproapelui.

Nu certa slugile obraznice sau leneșe, smerindu-se înaintea lor și ducând ea însăși la bun sfârșit treburile pe care ele nu le făceau, deși socrii și chiar soțul ei o muștrau pentru atitudinea ei.

S-a pregătit duhovnicește înaintea sfârșitului vieții pământești, din 2 ianuarie 1604, iar la moarte deasupra capului ei au strălucit o coroană și o lumină albă.

Fiul ei spune că, după mai mulți ani, când s-a săpat un mormânt alături de al său pentru unul dintre copiii ei, groparii au dat de moaștele ei din care se revărsa mir binemirositor. El mărturisește că aceasta a fost pricina pentru care a așternut pe hârtie viața mamei

sale. Mai târziu, prin mijlocirile ei, s-au săvârșit și minuni.

Sfânta Iuliana este „pildă pentru soțiile credincioase”, „pavăză a mamelor creștine și a copiilor lor” (*Acatistul Sfintei Iuliana, Icosul I*), iar modelul ei de viață răspunde la întrebarea dacă le putem împăca pe toate: „mulțimea treburilor casei nu trebuie să-i oprească pe credincioși să îi cânte lui Dumnezeu” (*Acatistul Sfintei Iuliana, Condacul al 6-lea*).

* * *

Un alt destin uimitor care mă face să pot trece zâmbind peste necazuri este cel al *Maicii Alexandra, Principesa Ileana*, fiica cea mică a Regelui Ferdinand și a Reginei Maria.

Principesa Ileana a fost crescută într-un climat spiritual elevat. A fost deprinsă de mama ei cu arta și frumusețea încă de la o vârstă fragedă, în timp ce severul ei tată îi vorbea despre datorie și loialitate față de România. Principesa Ileana a fost soție și mamă a șase copii.

A participat cu trup și suflet la cele două războaie mondiale, atât în calitate de soră medicală, cât și ca întemeietoare a unui spital ridicat pentru îngrijirea răniților de pe front în orașul Bran.

A suferit și a fost alături de români în cele mai grele perioade ale istoriei acestei țări, iar după instalarea regimului comunist a fost forțată să ia calea prierbiei împreună cu întreaga sa familie.

De o noblețe și o generozitate aparte, valorile ei au fost și au rămas mereu aceleași: credința creștină, dăruirea nedrămuită și iubirea față de semenii.

În 1967, *domnița Ileana* devine *Maica Alexandra* la Sfânta Mănăstire creștin-ortodoxă „Schimbarea la Față” din Ellwood, SUA. În toamna anului 1990, la vârsta de 81 ani, dorind să ajute copiii bolnavi și suferinzi din România postcomunistă, se întoarce pe meleagurile natale pentru o scurtă vizită. Peste doar câteva luni, în ianuarie 1991, se stinge într-un spital din SUA, rămânând pentru noi un model de viață iubitoare, jertfelnică, plină de roadele credinței.

E de ajuns să recitesc ce-am scris pentru a mă face mică în fața măreției acestor vieți. Nu pot decât să las rugăciunea să vorbească pentru mine: „Așa precum în ceruri să fie ziua mea! Vrerea Ta pe pământ, Doamne, să fie cu mine în tot ce spun și fac: aceasta să-mi fie îndrumarea în toate câte fac. Ajută-mă să-i ajut pe alții și astfel să mă uit pe mine însămi...” (Ileana, Principesa de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, Humanitas, București, 2010).

DESPRE SFINȚI ȘI SFINȚENIE

LUMINIȚA NICULESCU

Paul Evdokimov spunea că ființa unui sfânt, „este o întrebare de viață și de moarte adresată celorlalți” (*Iubirea nebună a lui Dumnezeu*, Editura Anastasia, București, p. 75).

Prezența sfinților și a sfințelor în viața noastră liturgică – iată o binecuvântare desprinsă din „corola de minuni a lumii”, din zidirea duhovnicească pe care toți ne străduim să o clădim și să o consolidăm în ființa noastră lăuntrică – fiecare în felul său, după măsura darului încredințat, după trimeritele, energiile și luminile proprii – „cu largi fiori de sfânt mister”, știind că „tot ce-i neînțeles/se schimbă-n neînțelesuri și mai mari”, sub ochii noștri trupești și sufletești (Lucian Blaga, *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*). Într-un fel, parcă s-ar întâlni două dimensiuni ale existenței, cea umană și cea divină, oglindindu-se în transparența acestei binecuvântări.

Fiind noi „prin natura lucrurilor, deodată și ființe ale lumii fizice și ființe ale lumii metafizice” (Părintele Arsenie Boca, *O întrebare a iubirii*, în *Rostul încercărilor*, Editura Credința strămoșească, Iași, 2008, p. 13), ne străduim, fiecare după bunăvoința proprie, „să prindem în viața noastră vremelnică elemente veșnice” (*Conceptia de viață*, *Ibid.*, p. 14). Astfel, contemplând viața și pătimirile sfinților din adânc de vremi sau de dată mai recentă, pe care le cinstim cu sfioasă dar nețărnută evlavie, ne simțim mai aproape de Dumnezeu, de mântuire, de împărăția cerurilor, de veșnicie – deși nu îndrăznim să rostim aceasta cu voce tare. Pe praguri neumbrate, veșnicia se rostește în șoaptă...

Frumusețea vieții sfințitoare, lucrările sfințeniei necurpinse cu mintea omenească, durerile și zdrobirile de sine ale celor ce s-au învrednicit să intre în rândul sfinților, toate acestea trec, desigur, dincolo de realitatea materială sau de gândirea lineară, uniformă, simplistă. Mărturiile de iubire și credință nestrămutată, „norul de mărturii” (Evrei 12, 1) ale celor care s-au împărtășit de sfințenia „Tatălui duhurilor” (Evrei 12, 9-10), sunt tot atâtea realități spirituale lăuntrice, și „numai realitatea lăuntrică este realitate propriu-zisă”, numai ea se poate numi „viață, adevăr, lumină” (Karl Jaspers, *lisus*, în *Oamenii de însemnătate crucială*, Editura Paideia, București, 1996, p. 154).

Dar unii dintre noi se întreabă, ce fel de oameni au fost sfinții? Prin ce anume se deosebeau ei de ceilalți viețuitori ai planetei? Ce fapte au săvârșit ei pentru a se învrednici de sfințenie? Cum s-au apropiat ei „de cetatea Dumnezeului Celui Viu, de Ierusalimul cel ceresc și de zeci de mii de îngeri (...), și de Iisus, Mijlocitorul noului testament” (Evrei 12, 22; 24)?

În primul rând, ei se considerau a fi hăt-departate de „zarea desăvârșirii”, înțelegând – cu duh umilit și cu inimă înfrântă și smerită – „țeserea Providenței, care urmărește desăvârșirea noastră prin tot felul de încercări inevita-

bile”; se fereau astfel să cadă în părerea „că desăvârșirea trebuie să ne-o facem noi, ceea ce e o trufie fără seamăn” (Părintele Arsenie Boca, *Se umplu măsurile și se plinesc vremile*, Editura Credința strămoșească, Iași, 2009, pp. 12-13).

Smerenie, rugăciune, credință neclintită în Dumnezeu. Pentru că erau înveșmântați în smerenie, Domnul le însoțea și le lumina fiecare pas, fiecare gând, fiecare faptă, „pentru că Dumnezeu le stă împotriva celor mândri, iar celor smeriți le dă har” (I Petru 5, 5). Sfântul Ioan Scărarul arăta că așa cum „soarele luminează toate cele ce se văd, smerenia întărește tot ceea ce săvârșim cu judecată. Nefiind lumină, toate lucrurile rămân în întuneric, iar lipsind smerenia, toate faptele noastre sunt deșarte” (*Scara Raiului*, Editura Învierea, Timișoara, 2004, Cuvântul XXV, p. 221). În viziunea sa, smerenia este o formă superioară de cunoaștere: „În timp ce cunoașterea de sine este o neclintită înțelegere a măsurilor proprii, amintire și înțelegere neîntreruptă a celor mai neînsemnate căderi, smerenia este o cunoaștere cu totul superioară a învățăturii lui Hristos, pe care cei vrednici o primesc în camera sufletului lor și a cărei forță e cu neputință a fi cuprinsă în cuvinte. (...) Să ne sârguim din toate puterile să urcăm vârful smereniei, iar dacă nu, să ne agățăm cel puțin de umerii ei, ori, de ne împiedicăm, măcar din brațele ei să nu cădem, căci acela care și de aici cade, mirare va fi dacă va mai putea obține vreun dar veșnic” (*Ibid.*, pp. 223, 226).

E nevoie de mult curaj pentru a urca „vârful smereniei”, dar și pentru a ne agăța de umerii ei sau pentru a nu cădea din brațele ei. A trăi smerit, a gândi smerit, a simți smerit, a făptui smerit – câtă opintire, câtă tensiune interioară, câtă renunțare! O luptă începută de îngeri, dar care trebuie continuată de om. O poate continua oricine? Nici vorbă. O pot continua doar cei ce caută pacea cu toți și vor cu adevărat să-L vadă pe Domnul (Evrei 12, 14).

Sfințenia este și o chemare, căci „până nu ne cheamă Dumnezeu, trimițându-ne El împrejurările care să ne dezlege și de frică și de îndrăzneala trufiei, curajul nostru ar semăna mai mult a păcat decât a virtute; ar fi o sinucidere și nu o jertfă a iubirii” (Părintele Arsenie Boca, *Se umplu măsurile și se plinesc vremurile*, p. 14). Este o chemare plină de dragoste dumnezeiască aceea de a ne desăvârși sfințitor, sfințindu-se astfel numele Domnului Dumnezeu în noi și prin noi. Mântuitorul Hristos adresează această chemare tuturor credincioșilor: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este” (Matei 5, 48). Sfinții au trăit și trăiesc în duhul iubirii de Dumnezeu – iubire care biruie frica de moarte –, al încrederii în El și al jertfei de sine.

Noi ce mai așteptăm?

CRONICA SOCIETĂȚII FEMEILOR CREȘTIN-ORTODOXE DIN TIMIȘOARA (MARTIE – IUNIE 2014)

Prof. DOINA SERACIN

De-a lungul întregii perioade au avut loc întâlnirile lunare ale membrilor Societății, în cadrul cărora, pe lângă preoții sau mirenii invitați să țină un cuvânt de învățătură, s-au discutat problemele curente legate de activitățile desfășurate.

În luna aprilie a fost invitat părintele Eugen Babescu de la parohia Timișoara Iosefin, care a vorbit despre pelerinajul organizat în Țara Sfântă de părintele vicar Ionel Popescu, prin Centrul de Pelerinaje al Arhiepiscopiei Timișoarei, iar la întâlnirea din luna mai a fost invitată doamna prof. Irina-Luminița Niculescu, care a prezentat viața Sfintei Mare Mucenițe Irina. Întâlnirea doamnelor din luna iunie a avut loc în cadrul pelerinajului organizat de Societate la Sfintele Mănăstiri Luncanii de Sus, Fârdea, Izvorul Miron și Dobrești.

S-au continuat, de asemenea, activitățile de vizitare a bolnavilor internați în spitalele: Municipal, Neuropsihiatrie Infantilă, „Louis Țurcanu” - secția TBC, Clinica de Chimioterapie și la Căminul pentru persoane vârstnice din Timișoara, unde s-a oficiat o dată pe lună Taina Sfântului Maslu.

Membre ale Societății au continuat să participe săptămânal la activități cu copiii care tranzitează Centrul de Primire în Regim de Urgență din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecției Copilului din Timiș.

La Praznicul Înălțării Domnului (Ziua Eroilor), doamnele din Societate au participat la pomenirea Eroilor, au aprins lumânări și au depus o coroană de flori la mormântul Eroului Necunoscut din Cimitirul Săracilor.

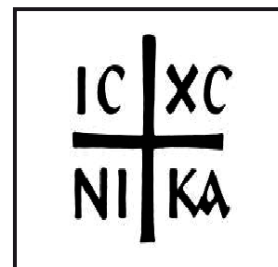
În cadrul parteneriatului încheiat cu Liceul sportiv „Banatul”, Timișoara, Societatea Femeilor Creștin-Ortodoxe din Timișoara a contribuit și în acest an la finanțarea proiectului educațional „Diferiți, egali și împreună”, la care au participat elevi cu dizabilități intelectuale, continuând să acorde bursa lunară aceleiași eleve a acestui liceu, cu rezultate foarte bune la învățătură și sport, provenite dintr-o familie cu mulți copii.

Membre ale Societății au ajutat și în această perioadă la pregătirea hranei oferite persoanelor nevoiașe la cantina socială a Parohiei Timișoara Iosefin.

SUPLIMENT CATEHETIC

ANUL III, NR. 11

Iunie 2014

TABĂRA DE CREAȚIE „ICOANA ÎN SUFLET DE COPIL”

Prof. IOANA DRAGOMIR

Școala Gimnazială nr. 30 din Timișoara

Tabăra de creație „Icoana în suflet de copil”, organizată de Arhiepiscopia Timișoarei cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae și cu purtarea de grijă a Preasfințitului Episcop Paisie Lugojanul, sub coordonarea sectorului Învățământ și activități cu tinerii, cofinanțată de CCAJ Timiș, pentru elevii olimpici la disciplina religie ortodoxă, le-a oferit acestora prilejul de a trăi practic, pentru câteva zile, prin activitățile desfășurate și pelerinajul organizat la diverse mănăstiri, o fărâma din ceea ce înseamnă tainele despre care au citit când s-au pregătit pentru olimpiada, la care au participat.

Pelerinajul a reprezentat pentru fiecare dintre ei pătrunderea într-un univers al credinței, văzut și simțit prin ochii copiilor din apropierea monahiilor și monahilor care au ales lepădarea de lume și trăirea cu Dumnezeu, prin trecerea la viața îngerească.

Locația desfășurării taberei, Mănăstirea Timișeni-Șag, i-a introdus pe copii într-o lume aparte, departe de tumultul orașului, de zgomotul lumii, în adierea caldă a dragostei cu care au fost întâmpinați, în sunetul clopotelor care i-au chemat să participe zilnic la Sfintele Slujbe, urmate de comuniunea agapei frățești,

atelierelor de pictură și activitățile recreative la care au fost invitați să participe, demonstrând implicare și devotament în toate activitățile realizate de ei sub îndrumarea și coordonarea persoanelor autorizate în acest sens.

Un dar oferit copiilor prin această tabără l-a reprezentat trăirea în profunzime a sfintelor slujbe, simțirea în interioritatea lor și în taina inimii a cântărilor sfinte prin interpretarea îngerească a răspunsurilor de la strană.

Liniștea desăvârșită i-a îndemnat la adâncă luare-aminte, la pătrunderea în cuvintele rugăciunilor făcute

în comuniune cu ceilalți, alături de taina inimii călugărilor rugători pentru întreaga lume. În această atmosferă elevii s-au implicat cu tot sufletul la pictarea icoanelor pe sticlă, finalizate cu toată priceperea lor și cu toată dăruirea, rezultatul fiind de o deosebită frumusețe.

Activitățile recreative desfășurate sub îndrumarea pr. prof. Cristian Miloș i-au

provocat să intre într-o lume a colaborării și comuniunii prin joc, având scopul descoperirii marelui dar al prieteniei responsabile prin purtarea de grijă reciprocă, având la bază virtuțile teologice: credința, nădejdea și dragostea.

Descoperirea în mod practic a acestor virtuți prin împreună-petrecere, le-a încântat sufletele fragede, i-a ajutat să devină „îngerăși în taină” unii pentru alții, purtându-și de grijă, sfătuindu-i pe cei care au nevoie, oferindu-și mici daruri în ascuns. Elevii au fost încurajați să încerce măcar printr-un mic exercițiu de imaginație, preț de câteva clipe să învețe ce înseamnă purtarea crucii unul pentru celălalt, prin oferirea de răspunsuri la diversele probleme de viață aduse în discuție.

Pelerinajul la mănăstiri le-a oferit marea șansă a întâlnirii cu oameni minunați, speciali, unici prin ecoul pe care l-au lăsat în sufletele copiilor. Prin toate aceste întâlniri li s-a deschis o porțiță din interiorul lor spre înțelegerea vieții monahale, un exemplu frumos fiind cel al maicii starețe de la Mănăstirea Cebza, care, atunci când le-a deschis ușa elevilor i-a întâmpinat cu cuvintele – „lată, v-am deschis ușa raiului”.

Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Săraca, moaștele Sf. Ier. Nicolae, bisericuța veche din cimitirul Mănăstirii Cebza, liniștea deplină, atmosfera de rugăciune profundă, reprezintă adevărate reperi duhovnicești pentru sufletele copiilor, amintiri care dăinuie în timp și spațiu, momente frumoase la care se vor întoarce cu drag și pe care le vor aduce în gând, ori de câte ori dorul de cer se va aprinde în sufletele lor.

Un reper frumos al pelerinajului l-a reprezentat vizita la Mănăstirea Partoș, la bisericuța veche a Mănăstirii care adăpostește mormântul Sfântului Iosif, unde copiii au avut șansa preț de câteva ceasuri să se simtă casnici ai

Sfântului, să pășească pe urmele sale. Întâmpinați cu multă dragoste și bucurie de părintele stareț ierom. Varlaam Almăjanu, copiii au avut șansa să poposească în tihnă, în taină și rugăciune la adăpostul mormântului sfântului și să pătrundă pentru câteva clipe cu ochii inimii în bucuria locașului slujirii Sfântului ocrotitor al Banatului.

Primirea plină de căldură și ospitalitate, frumoasele cuvinte adresate de către părintele stareț, le-au rămas adânc întipărite în inimă, nu doar ca momente frumoase, ci mai ales ca învățături și reperi pentru întreaga viață, prin pătrunderea într-o lume a tainei iubirii, care oferă șansa omului din lume să-și odihnească sufletul din alergarea zilnică în adevărate oaze duhovnicești cum sunt sfintele mănăstiri pe care le-am vizitat.

Ne vor rămâne ca reperi în suflet frumusețea locurilor, dragostea monahilor și monahiilor, dăruirea tuturor celor implicați, splendoarea naturii, dar mai ales prietenii pe care le-au legat copiii, care, dincolo de toate locurile vizitate, au primit marea binecuvântare a comunității, a dragostei unul față de celălalt prin legăturile sincere legate.

Astfel, elevii au învățat pentru câteva zile descoperirea din interior a Tainei iubirii și credinței prin contemplarea frumuseții chipului lui Hristos din cel de lângă ei. Virtuțile despre care au citit în teorie au devenit astfel realitate interioară a vieții, ajutându-i să crească duhovnicește, să aducă rod frumos în familie, în școală și în Biserică, dar mai ales, să-și zidească trepte spre Împărăție.

CONCURSUL „SFÂNTUL IOSIF CEL NOU”

Prof. DELIA TOMESCU

În perioada 14.05-12.06 a.c. s-a desfășurat a III-a ediție a Concursului județean de Religie „Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș”, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae și cu purtarea de grijă a Preasfințitului Episcop Paisie Lugojanul, în cadrul parteneriatului educațional dintre Inspectoratul Școlar Județean Timiș și Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Timișoarei, în conformitate cu programa școlară la Religie ortodoxă și cu curriculumul proiectului Bisericii Ortodoxe Române „Hristos împărtășit copiilor”.

Organizatorii concursului au fost: Arhiepiscopia Timișoarei – prin proiectul „Creație și înnoire prin Tradiție”, Inspectoratul Școlar Județean Timiș, Parohia „Adormirea Maicii Domnului” Comloșu Mare și Școala Gimnazială din Comloșu Mare. Ediția din acest an a fost cofinanțată de Consiliul Județean Timiș și Primăria Municipiului Timișoara.

Anul acesta tema a fost „CULTURĂ ȘI CREDINȚĂ – SPOVEDANIA” și a stat în strânsă legătură cu proclamarea anului 2014 de către Sfântul Sinod ca Anul omagial EUHARISTIC ȘI AL SFINȚILOR MUCENICI BRÂNCOVENI.

Concursul s-a desfășurat pe cinci secțiuni pe tema dată: clasele II-IV: memorare și reci-

tare de poezie religioasă și realizare de desen religios, clasele V-VIII: interpretare de pricește, scriere și prezentare de eseu religios și realizare de desen religios; elevii participanți la secțiunea de desen religios au realizat desenele în timpul concursului.

Obiectivele concursului au fost: formarea virtuților creștine și consolidarea deprinderilor de comportament religios-moral a elevilor; încadrarea cât mai bună a elevilor în viața bisericească și socială; o colaborare cât mai bună între preot și profesorul de Religie și formarea continuă a cadrelor didactice și a preoților.

Concursul s-a adresat elevilor de nivel primar și gimnazial din școlile și parohiile județului Timiș. Desfășurarea concursului a cuprins trei etape: una locală: în fiecare școală / parohie, până la data de 31.05.2014, una zonală: între 2.06.2014 și 06.06.2014, în 10 centre zonale: la Parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” Timișoara, Giarmata

Vii, Topolovățu Mare, Iecea Mare, Beregsăul Mic, Deta, Făget, Gătaia, Lugoj și Sânnicolau Mare și una finală, la Centrul Eparhial Timișoara, în data de 12.06.2014.

La centrul zonal Făget d-na profesoară Mihaela Paulescu de la Școala Gimnazială Margina ne-a oferit o cuprinzătoare opinie despre concurs: „Dăruirea cu care participă acești copii este deosebită dacă ne gândim că ei sunt generația de mâine care se zbate să supraviețuiască tentațiilor nenumărate ale lumii moderne și să ducă mai departe valorile Ortodoxiei. De aceea este nevoie ca acești copii să se bucure de toată atenția și strădania noastră de a le cultiva sufletele cu cele mai valoroase învățături”.

În realizarea desenelor și a eseurilor și în alegerea poeziilor și priceștelor au fost jurizate următoarele aspecte legate de Sfânta Taină a spovedaniei: pocăința sau căința, mărturisirea propriu-zisă, canonul de îndreptare și lupta cu păcatele mărturisite pentru a nu le mai face.

La faza zonală, în cele 10 centre răspândite pe întreg cuprinsul județului, au participat 290 de elevi, iar la faza finală, desfășurată la Timișoara, au participat 51 de elevi, toți elevii participanți la cele două faze ale concursului au primit premii

constând în: diplome, cărți și icoane.

Căștigătorii etapei finale a concursului sunt: la secțiunea poezie cls. II-IV: Madeea Bugaru, cls. a III-a, Șc. Gimnazială Cărpiniș; la secțiunea desen cls. II-IV: Bianca Rodica Beșileu, cls. a IV-a, Șc. Gimnazială Beregsău Mare; la secțiunea desen cls. V-VIII: Ioana Vasile, cls. a V-a, Șc. Gimnazială Nr. 16 Timișoara; la secțiunea pricească cls. V-VIII: Darius Dragoș, cls. a VI-a, Șc. Gimnazială „Sfânta Maria” Timișoara și la secțiunea eseu V-VIII Loredana Rain, cls. a VIII-a, Parohia Temerești și Adelin Chiș, cls. a VII-a, Parohia Iecea Mică.

Și anul acesta credem că proiectul educațional „Concursul județean de Religie Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș”, cu ajutorul lui Dumnezeu și prin implicarea Centrului Eparhial, a inițiatorului concursului, a profesorilor de religie, a preoților și a elevilor și-a atins scopul formativ și misionar al Bisericii.

DESPRE DREPTATE

AMALIA DUCIUC

Școala Gimnazială Mașloc, clasa a VIII-a

În Antichitate, dreptatea era considerată fundamentul oricărei orânduiri sociale statornice. În creștinism, virtutea dreptății capătă un înțeles nou, în sensul că are ca nucleu iubirea morală a valorii și a persoanei.

Dreptatea creștină este virtutea prin care creștinul își împlinește toate îndatoririle sale față de Dumnezeu și față de oameni, fiind ajutat de harul dumnezeiesc. Astfel, în viața comunitară și în legăturile dintre oameni, dreptatea este păzitoarea drepturilor fiecăruia.

Trăgându-și seva din însăși relația cu Dumnezeu, dar și din cea cu semenii, modelându-se prin iubire, dreptatea devine, dincolo de spectrul ei social, sens al existenței umane, mijloc de mântuire, mod de dobândire a sfințeniei și de apropiere față de Hristos, pentru că, în definitiv, în calitate de sumă a virtuților, dreptatea își are sensul ultim în Dumnezeu: „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6).

În Vechiul Testament dreptii sunt lăudați. În Noul Testament dreptatea stă la baza desăvârșirii. Pentru acest motiv, dreptatea se găsește sau este o condiție a desăvârșirii (Matei 5, 6). Virtutea dreptății are înțeles extins în Noul Testament. Sfântul Grigorie de Nyssa spune că prin noțiunea de dreptate înțelegem totalitatea virtuților. În Vechiul Testament, dreptatea era o stare socială, stabilită prin norme juridice, dar în egală măsură era și o stare psihologică, era o stare de spirit a fiecărui om în parte, care consta în fidelitatea și identitatea menținerii legământului și în respectarea promisiunilor și angajamentului pe care Israel l-a primit.

Dumnezeu niciodată nu s-a dezmințit de legământul făcut pe Sinai și adesea Dumnezeu era numit Dreptul sau Sfântul lui Israel. La proorocul Osea (cap. 11) vedem că pentru faptul că, El este sfânt, este considerat și drept. Dreptatea ca virtute nu exclude dreptatea socială, nici pe cea juridică, dar aduce amendamente acestora în sensul că dreptatea creștină trebuie să urmărească sfințenia.

Pentru aceasta, dreptatea este legată de înfăptuirea binelui real, autentic și nu înfăptuirea binelui juridic. Spre deosebire de dreptatea iudaică sau legea talionului, dreptatea creștină caută să nu răspundă răului cu rău (Romani 13, 21), ci se caută binele real, înveșmântat în iubire, și nu cel formal, adică cel juridic.

Vedem aici smerenia cea înțeleaptă a Stăpânului lumii. „Să plinim toată dreptatea” înseamnă săvârșirea și împlinirea tuturor poruncilor. Aici amândoi erau dreți: și Mântuitorul și Sfântul Ioan Botezătorul, și amândoi umblau în poruncile Domnului fără prihană. În cazul celor trei pilde, nu este vorba de nedreptatea lui Dumnezeu, ci de bunătatea Sa infinită. Pe fiul risipitor îl iartă pentru că s-a pocăit, lucrătorilor viei le-a plătit mai mult

din bunătatea Sa, iar smochinul a fost blestemat și s-a uscat arătând dreptatea Sa că „precum acest smochin fără roade se aruncă în foc, tot așa și oamenii fără roade (fapte bune) vor fi pedepsiți în foc”.

Dreptatea creștină este întotdeauna unită cu iubirea creștină și de aceea dreptatea în Biserică se aplică unanim, iar uneori dreptatea se aplică cu pogorământ. Tâlharul de pe cruce a fost iertat și s-a mântuit pentru că s-a pocăit. La fel și vameșul, femeia adulteră, fiul risipitor, Sfântul Pavel etc. Legile aplicate fără milă, iubire, pot să facă din stat un monstru, pe când dreptatea unită cu iubire, nu va pierde dreptatea, ci mila va ajuta dreptatea să se plinească mai bine. Iubirea face ca exigența generală să se aplice în mod corect, prin pocăință, cazurilor individuale (legea talionului – dreptate excesivă unde lipsește iubirea).

Deci iubirea creștină nu anulează valoarea dreptății, ci o ajută să se aplice mai bine. Dreptatea lui Dumnezeu este plină de dragoste și milă, pe când dreptatea oamenilor este relativă și egoistă. În fața lui Dumnezeu, dreptatea omenească este răstignită. Iosif și Simeon sunt numiți în Sfânta Scriptură dreți deoarece aici cuvântul „drept” este sinonim cu cuvântul „sfânt”. În Sfânta Scriptură găsim cuvântul dreptate în înțelesul de „sfințenie”, adică de trăire după poruncile lui Dumnezeu.

În acest înțeles, bătrânul Simeon este numit „drept și temător de Dumnezeu” (Luca 2, 25), deoarece el se silea să trăiască întru totul după poruncile lui Dumnezeu. La fel se spune și despre Iosif, logodnicul Sfintei Fecioare, că era drept (Matei 1, 19). Dacă în accepțiunea largă a termenului, dreptatea însumează toate virtuțile, sub aspect religios – moral – creștin, dreptatea primește înțelesul de sfințenie.

Mântuitorul ne amintește: „de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 5, 20). Pentru Sfântul Apostol Pavel, a fi drept înseamnă a fi bineplăcut înaintea lui Dumnezeu (Efeseni 5, 10). Dreptatea este una singură, cea a lui Dumnezeu, care este insuflată și oamenilor ca virtute. Prin faptele bune pe care trebuie să le săvârșim în fiecare clipă, noi realizăm dreptatea care trebuie să fie însoțită de milă și acestea împreună ajung la finalul urcușului spre Dumnezeu, la sfințenie.

Mila este liantul care îmbracă dreptatea în desfășurarea ei, deschizându-i drumul omului spre darul lui Dumnezeu, care este sfințenia cu care i-a înveșmântat pe toți sfinții Săi.

Această dreptate se va manifesta față de semenii, în care va trebui să recunoști un frate, un împreună-mădu-lar cu tine, în trupul viu al lui Hristos, care este Biserica și nu numai un simplu semen în aceeași societate.

O LACRIMĂ SPRE CĂINȚĂ

LOREDANA RAIN

clasa a VIII-a, Parohia Temerești

Acest eseu vine ca o mărturisire - în zilele noastre din ce în ce mai mulți tineri uită de lucrurile plăcute lui Dumnezeu.

Majoritatea dintre noi am crescut la bunici care ne-au insuflat valorile creștine și ne-au îndemnat să ne punem încrederea în Domnul.

În timp am crescut și au apărut responsabilitățile. Adolescenții din zilele noastre refuză spovedania. Acest fapt, fiind ca un glonț ce lovește adânc în inimile inginerilor, protectori pământești, vedem cum din colțul ochilor blânzi se fac stropi de rouă ce curg reci ca gheața pe obrazul veștejit de necazurile vieții.

Așa ceva am pățit și eu când am ajuns la Temerești cu multe griji și sarcini pe cap, când bunica m-a întrebat:

- Draga mea nepoată, uite este Postul Paștilor, când lumina sfântă de la Ierusalim intră în sufletele curate ca un altar al creștinilor, nu crezi că ar trebui să te spovedești?

- Of, hai bunico, nu vezi câte stau să se spargă în capul meu. Exact la spovedanie mi-e mie gândul în momentul de față?

Buzele-i tremurătoare tăcură. Bunica se blocase, petele de trandafiri din obraji se păliră, iar în ochii-i blânzi

năvăliră valuri agitate de lacrimi amare, căci mă considera urmașul ei în păstrarea credinței.

- Vai de mine !... bunica nu plânge niciodată... Am facut-o lată.

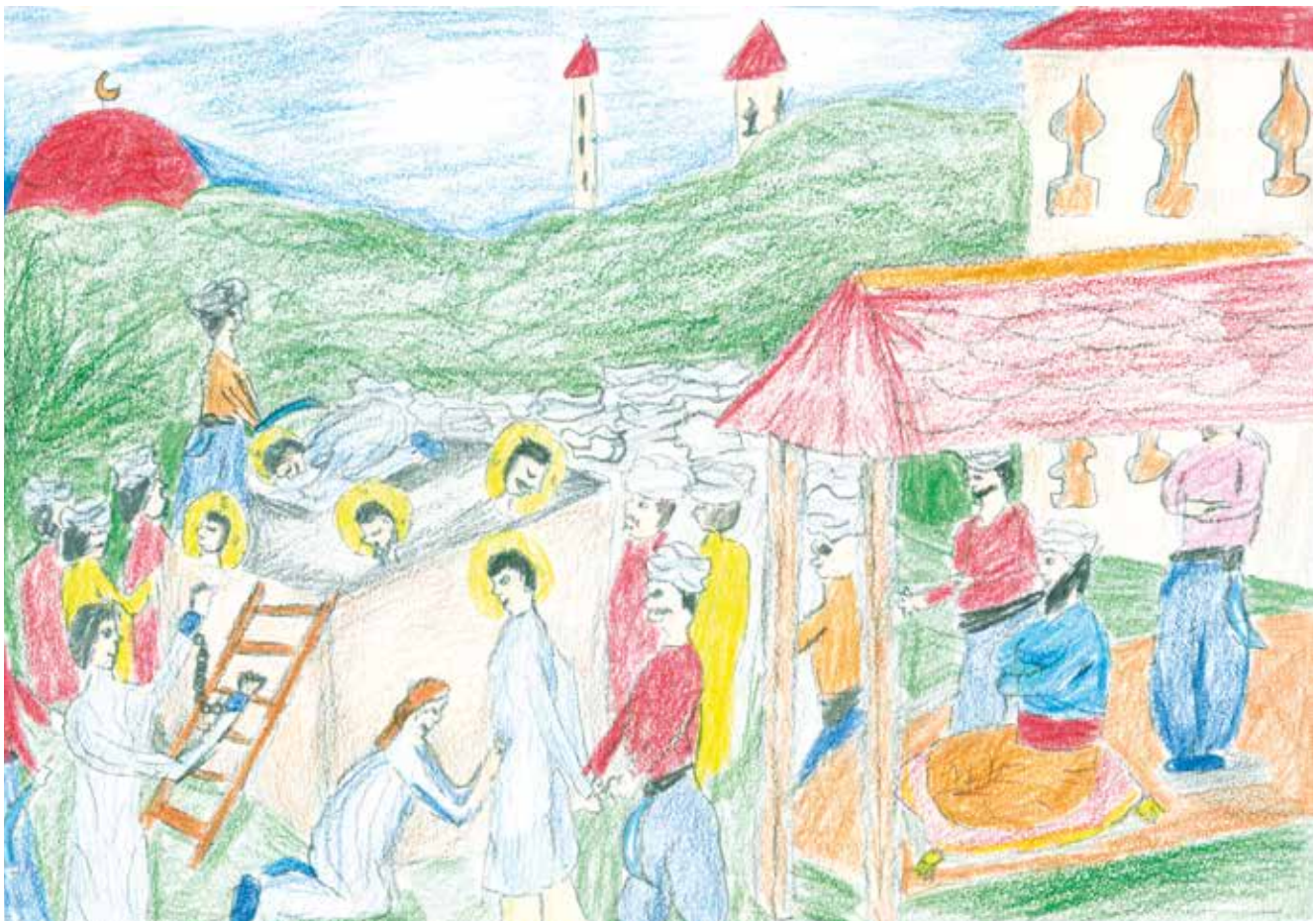
Pentru această greșală imensă în sufletul meu, am participat împreună cu tinerii ortodocși din sat și cu părintele nostru paroh, la programul „lubiți pe Dumnezeu mai mult decât păcatul”, prin care am mers prin sat și am îndemnat oamenii spre spovedanie, dându-ne pe noi ca exemplu.

Bucuroasă am venit acasă și i-am povestit bunicii despre acțiunea noastră.

Aceste cuvinte îi ungeau sufletul rănit, fiind ca picături de aur semănate pe drumuri albe de lumină.

Ea nu făcuse nici un gest, doar ochii îi trădau fericirea și mi-a recitat câteva versuri din Balada lui Brâncoveanu:

„Mare-i Domul Dumnezeu
Creștin bun m-am născut eu
Creștin bun a muri vreau.”
Bucurați-vă Sfinți Brâncoveni
și luminați-ne calea!”

Desen realizat de eleva ALINA-LARISA LERA, cl. a VIII-a, Parohia Mănăștiur

PRIMA MEA SPOVEDANIE

ADELIN GABRIEL CHIȘ

cl. a VII- a, Școala Gimnazială Iecea Mică

Aveam șase ani când mama mă luase de mână într-o zi în care înmugureau sălciile și apăruseră magnoliile și mi-a spus că mergem la spovedanie, la biserica din sat. Nu înțelegeam ce este aceea „spovedanie” și nu am pus întrebări, ci mă gândeam eu că dacă se petrece la biserică, trebuie să fie ceva frumos și nou pentru mine, deci era o surpriză și surprizele se așteaptă, nu se explică.

Am văzut că mama s-a dus spre iconostas și îngenunchiase, undeva în stânga, unde preotul aștepta. Mie mi-a spus să stau mai departe de ea și să spun rugăciunile pe care le știu (Îngerelul și Tatăl nostru). Părintele citise dintr-o carte mare o rugăciune, apoi, am auzit doar șoaptele nedeslușite care ieșeau de sub epitrahilul pus peste capul mamei. La sfârșit, preotul își puse mâinile peste capul îmbrobodit al mamei mele și am înțeles că-i spune că o iartă. Îi zărisem mamei în ochi lacrimi, dar avea pe chip bucurie. Nu îndrăznisem să o întreb nimic, ci așteptam momentul potrivit.

Apoi, m-a luat de mână și m-a dus cu ea în fata Ușilor împărătești ale Sfântului Altar, de unde părintele ieșise ținând în mâini Sfântul Potir. Știam că voi primi Sfânta Împărtășanie, pentru că asta o făcusem de multe ori când mergeam duminica la Sfânta Liturghie cu mama sau cu bunicii.

Pe drumul spre casă, meditam cu mintea mea de copilaș în lumina de primăvară a soarelui care parcă mă făcea să înțeleg ce este spovedania. Acasă am întrebat-o, în sfârșit, pe mama de ce doar ea a fost la spovedit și pe mine nu m-a dus.

- Dragul meu, va veni timpul și pentru tine, în curând, mi-a zis ea. Apoi a continuat să-mi explice că și-a mărturisit toate păcatele preotului, pentru ca Domnul Dumnezeu să i le ierte. Această mărturisire a păcatelor este una din cele șapte taine, ce se numește SFÂNTA SPOVEDANIE sau MĂRTURISIREA, și e foarte importantă pentru mântuirea sufletelor noastre. Mi-a explicat că Sfânta Spovedanie este momentul în care, între preot, noi și Hristos, care e nevăzut, se produce o minune. De fapt Hristos ne iartă și Lui îi spunem păcatele, iar preotul este mijlocitorul Lui.

- Când mă pot spovedi și eu, mamă?, am întrebat eu cu ochii uimiți.

- La anul, dragul mamei, doar de la anul, când vei împlini șapte ani, mi-a răspuns mama, mângâindu-mi căpșorul și privindu-mă în ochi. Spovedania se face de câte ori vrei tu, pentru că ești botezat, și îți cureți sufletul de păcate (dacă ai mințit sau ai supărat pe cineva). La Spovedanie nu trebuie să ascunzi păcate, oricât ar fi de mari, fiindcă Dumnezeu le iartă, iar dacă ascunzi păcate, El nu ți le iartă.

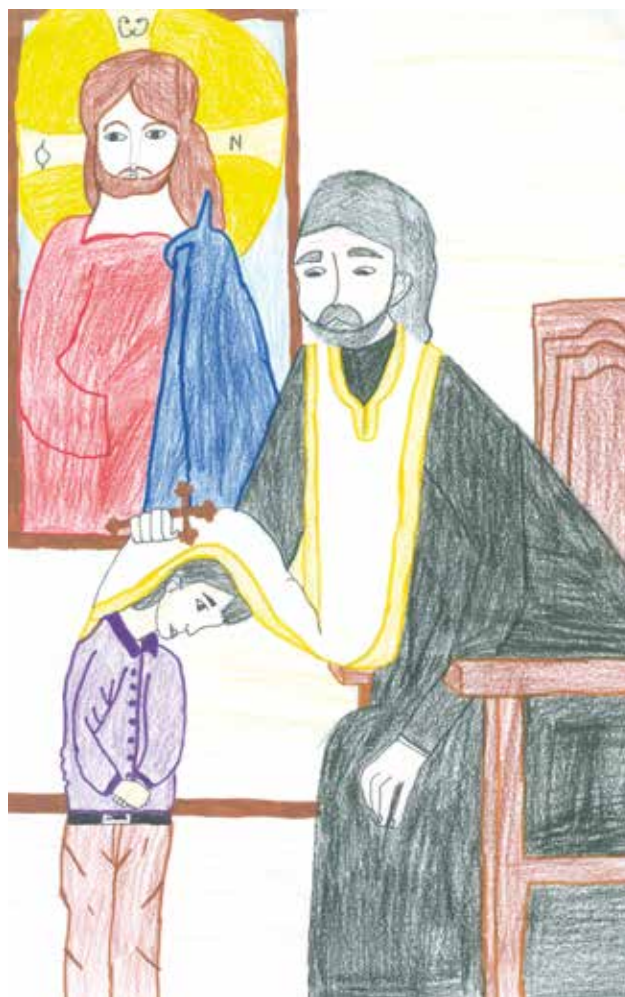
- Abia aștept să mă spovedesc!, am spus eu bucuros.

Cu o săptămână înainte de a împlini șapte ani, mama mi-a spus să țin post și să mă gândesc la toate păcatele pe care le-am săvârșit. Când am mers la biserică, să mă spovedesc, tata a venit cu mine. Simțeam teamă și rușine, am vrut să plec acasă, dar el m-a încurajat, spunându-mi că sunt doar ispite de la cel viclean și că nu se va întâmpla nimic rău. Mi-am făcut curaj și m-am așezat în genunchi la preot să îmi spun păcatele. Îmi făcusem în minte o listă cu greșeli. Îi supărasem de multe ori pe părinții mei. Părintele mi-a pus întrebări după ce am spus eu ce credeam că am greșit.

După spovedanie, preotul s-a bucurat și m-a sfătuit să mai vin la Sfânta Spovedanie pentru că e foarte importantă această taină. Eu am conștientizat ce ușurință simțeam în tot trupul și îmi veneau în minte cântece de laudă precum „Sfinte Dumnezeule... sfinte tare”.

Apoi m-am unit cu Hristos, luând Sfânta Împărtășanie. L-am invitat în mine, în tot locul curățat al sufletului și am trăit o mare emoție, neînțeleasă...

Așa am înțeles ce e Sfânta Spovedanie.

Desen realizat de eleva BIANCA BEȘILEU, cl. a IV-a, Șc. Gimnazială Beregsău - Mare

LUCRARE DESPRE SFÂNTUL ȘI MARELE SINOD AL BISERICII ORTODOXE

Preot dr. MARIUS FLORESCU

Recent a apărut lucrarea cu titlul *Hotărârile întruniri-ilor panortodoxe din 1923 până în 2009 - Spre Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe* având ca autor pe părintele prof. dr. Viorel Ioniță, (Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2013, 263 pp.).

Tema Sfântului și Marelui Sinod al Ortodoxiei este extrem de actuală acum, când s-a decis întrunirea acestuia în anul 2016, la Constantinopol. Au trecut foarte mulți ani de când Patriarhia Constantinopolului a inițiat acest proces, despre care s-a spus la început că va dura numai câțiva ani (!). După decenii de întruniri și dezbateri (inclusiv cu privire chiar la oportunitatea de a se mai organiza), acest for panortodox mult așteptat nu s-a întrunit nici până în prezent. Motivele nu sunt nici de natură dogmatică, nici de natură canonică, ci țin de organizarea teritorială actuală a Bisericii Ortodoxe în lume și de ce să nu spunem, de interpretările diferitelor Biserici locale autocefale și autonome cu privire la unul sau altul dintre subiecte.

Secolul XX a fost marcat de inițierea procesului de coresponsabilitate sinodală la nivel panortodox, care s-a dovedit mai lent pentru că este un eveniment extraordinar în viața Bisericii conduse în chip obișnuit prin Sfintele Sinoade ale Bisericilor autocefale locale. Congresul panortodox de la Constantinopol din 1923 a fost primul pas pe calea pregătirii unui Sinod al Bisericii Ortodoxe.

De atunci au mai avut loc încă și alte întruniri și dezbateri teologice, care au pregătit temele ce vor fi abordate de către Sfântul și Marele Sinod al Ortodoxiei, atunci când acesta se va întruni.

În sensul familiarizării clericilor și laicilor cu privire la întreg procesul de pregătire a Sfântului Sinod de până acum și la temele abordate, părintele prof. dr. Viorel Ioniță, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a ostenit la apariția lucrării menționate acum.

Aceasta este o lucrare sintetică, bine alcătuită, structurată în două părți (una ce relatează întrunirile interortodoxe și panortodoxe din 1923 până astăzi, iar cea de a doua care prezintă hotărârile întrunirilor panortodoxe din 1923 până astăzi). Deși lucrarea anunță că prezintă

hotărârile întrunirilor panortodoxe din perioada anilor 1923-2009, autorul face referire inclusiv la unele discuții și abordări care au avut loc în anul 2011. Se sprijină pe o bibliografie bogată, română și străină, cea din urmă în parte inedită în teologia noastră românească.

Parcurgându-o aflăm o serie de hotărâri și dezbateri asupra cărora s-a insistat mai mult sau mai puțin în perioada în care dezbaterile au avut loc. Recitindu-le acum, ele apar într-o cu totul altă lumină (ex. întrunirea panortodoxă de la Moscova din anul 1948). Constatăm apoi că multe dintre hotărârile adoptate de-a lungul timpului nu pot fi normative pentru Biserică astăzi pentru că

fie și-au pierdut actualitatea, fie nu au întrunit unanimitatea necesară pentru a putea fi adoptate și înaintate spre dezbateră Sinodului panortodox propriu-zis.

Dintre cele zece teme finale prevăzute pentru Sfântul Sinod al Ortodoxiei, asupra a opt dintre ele s-a ajuns la un acord comun. Dar, deși s-a considerat că tema dobândirii autonomiei de către o Biserică este una încheiată, textul fiind adoptat în unanimitate în anul 2009, Biserica Ortodoxă Română de exemplu a adus unele amendamente inclusiv cu privire la această temă (vezi temei nr. 291 din 12 martie 2013, n.n.). Celelalte două teme: autocefalia și dipticele au rămas suspendate, existând la un moment dat propunerea patriarhului ecumenic Bartolomeu I-ul ca Sfântul Sinod

al Ortodoxiei să se întrunească fără a mai lua în dezbateră aceste două teme (!).

Credem că lucrarea părintelui Viorel Ioniță va avea o influență pozitivă, cel puțin în Biserica noastră, pentru o familiarizare a clerului, studenților și credincioșilor cu privire la procesul convocării și tematica Sfântului și Marelui Sinod.

Felicităm așadar pe părintele prof. dr. Viorel Ioniță, care a activat ani la rând cu frumoase rezultate la Centrul ecumenic de la Geneva, pentru realizarea acestui volum folositor mai ales celor care se ostenesc cu studiul disciplinelor Misiologie și Ecumenism, respectiv Drept bisericesc în Facultățile de Teologie din Patriarhia Română!

POEZII DE PETRU JICHICI

Din Trupul și Sângele Domnului

Să gustăm
Din pâinea
Cerului
Din Trupul și Sângele
Domnului,
Ce S-a jertfit
Spre mântuirea păcătoșilor,
Da, jertfa, învierea și înălțarea
Fiului Sfânt,
Pentru noi cei risipiți
În pulberea acestui pământ!

Inima lui Iisus

Inima lui Iisus a fost străpunsă
Cu sabie și cu ură,
Să vadă poporul câtă durere
În viața Mântuitorului îndură.

Și o căutam în biserici
În cărți, în vitralii măiestre...
Înima lui Iisus bate etern
În inimile noastre.

La suprema iubire

După atâta durere
Și atâta răstignire,
Iisus se înalță la cer,
La suprema iubire.

O ceată de îngeri
Îl înconjoară
Domnul Iisus privește pământul
Pentru ultima oară.

Păcatele noastre
Vor fi iertate oare?
Îl întrebăm pe Iisus
În viața viitoare!

Rugăciunile noastre

Prin ele putem ajunge,
Când furtuna ne bate,
Prin cântecele sorții,
Prin rugăciuni repetate.

Ziua sau noaptea, în zori sau seara,
Peste zările albastre,
Se înalță ca niște păsări spre Domnul
Rugăciunile noastre.

Preacurată Maică, Pururea Fecioară

Gândurile tale sunt atât de sus,
Tu i-ai dat viață Pruncului Iisus
Nașterea Luminii pururi
să te doară
Preacurată Maică, Pururea Fecioară.

Prin păduri de lacrimi te-ai sacrificat,
Ți-ai văzut Fiul răstignit, damnat,
Însă Învierea veșnic
te-nfioară,
Maică Preacurată, Pururea Fecioară.

Suferința lumii, sub al vieții pom,
Toată adunată într-un singur om!
Muntele credinței nimeni
nu-l doboară,
Preacurată Maică, Pururea Fecioară!

Neamul meu se află-n rugăciune

Neamul meu se află-n rugăciune,
Și cuvinte-ncearcă să adune,
Lacimi și speranță și durere,
Și credința care ni se cere.

Neamul meu, ce-a suferit prin vreme,
Pe Iisus, Preasfântul, vrea să-L cheme,
Pentru-a slobozi din cer iubire,
Ca un semn de dreaptă mântuire.

Înviat-a Domnul Iisus Hristos Cel sfânt

Înviat-a din mormânt
Domnul Iisus Hristos Cel sfânt
Bucuria celor din ceruri și-a celor de pe pământ
Și împărat a tot stăpân și peste rău și peste bun,
Și povață minunată pentru mamă pentru tată
Pentru băiat, pentru fată, pentru lumea toată.
Să fii Doamne preaslăvit,
Că pe moaște ai biruit, Tu ești bun ocrotitor,
Doamne al oamenilor, să fii Doamne preaslăvit
Și veșnic nebiruit, nici un rău în preajma Ta
Veșnic să nu poată sta, nici de Tine apropia.
Să fugă, să se topească veșnic să nu se mai ivească
Să fugă și să dispară veșnic să nu mai apară,

Să nu mai poată face rău Ție Doamne și la poporul Tău,
Care Te slăvesc pe Tine
Și îți vrea biruință și bucurii depline.
Să fii Doamne preaslăvit,
Că ești drept și ești cinstit.
Și fapte bune ai săvârșit, pentru oameni minunate
Fi slăvit de toți și toate, pentru a Tale bune fapte
Că ai scăpat de suferință, pe oameni cu credință.
Învierea-Ți minunată, bine fie cuvântată.
Și neuitată nici o dată, în fiecare an bine prăznuită
Să fie spre slava Ta Doamne și a oamenilor
Bucurie, slavă Doamne, slavă Ție și acum
Și în veșnicie, spre deplină bucurie.

MAXIMILIAN DUMA

Eroilor

Voi dragi bujori
Din satul nost
Căzuți la datorie
Al vostru nume-l pomenim
În satul din câmpie.
Vă odihniți în loc străin
La cap fără de cruce
Și fără graiul românesc
Cu sunetul lui dulce
În cinstea voastră înălțăm
Un monument de piatră
Înconjurat de-ai voști copii
Care-au crescut pe vatră
Nepoții voștri iată-i azi
Oameni de vază-n lume
Școliți sau harnici gospodari
Vă poart-al vostru nume
Și câți vecini și cunoscuți
De voi spun vorbe bune
Să vodihnească Domnul Sfânt
Oriunde-ți fi în lume
Ne-am adunat cu toți azi
La ceas de sărbătoare
În cinstea voastră așezăm
La monument o floare
Tu cruce sfântă te înalți
Și peste timp tu stai tot trează
Lacrimi din suflet se preling
Pe lumânarea ce veghează.

TEODOR JURCA

Lecția de smerenie

Când m-am născut am văzut cerul
am întins mâna să-l apuc
credeam că totul mi se cuvine.
Căținel, căținel, fiule,
ți-am dat miliarde de pași să faci drumul,
vei cădea și te vei ridica
te vei crede puternic și mă vei huli
te vei murdări de tine însuși.
În drumul tău spre mine
va trebui să te sprijini pe Celălalt
să înveți că singur nu ești nimic.
Celălalt, spre Mine te ridică sau te coboară,
singur te vei pune la încercare
dorind să dovedești că ești mai presus de Mine
dar, va sosi și ziua când vei afla că
nimic nu se mai întâmplă în afara Voinței Mele.
Tată-mi vei spune, nimic mai întortocheat
decât linia Ta dreapta.
Atunci am să te iert și-am să-ți deschid
ușa Casei Mele!

FLORICA IACOB

Chemare divină

Sub aripa rugăciunii,
simt, Doamne,
căldura iubirii Tale
străbătând vălul tainei.
Flămând de Tine,
sufletul meu îți aude bătaia la ușă,
chipul Tău sculptat în cuantele cerului
de la răsăritul lumii
își lasă umbrele
peste fața mea de pribeagă,
mâna Ta coboară blând,
a binecuvântat, asupra mea.
Simt că mă vrei, că mă ierți,
îmi dai apă vie
să-mi spăl orbirea,
mă chemi să iau masa cu Tine,
chiar dacă nu sunt vrednică,
mă salvezi din moarte
aprinzând făclia mea ...
Ce naltă-i lumina, Doamne !

Prof. LUCIA ELENA POPA

Sfânta noapte de Înviere

Acum de sărbători venim
lisuse blând și sfânt
Să ne'nchinăm cu gând curat
La crucea ta plângând

Căci pentru noi Te-au răstignit
Și pentru al nost păcat
Și de atunci ploaia din cer
Cade pe cruci în sat

Îți spală rana ce-a rămas
Pe Trupul sfânt și blând
Și ne'nchinăm înflăcărați
La sfântul Tău mormânt

În glas de toacă harul sfânt
Ne cheamă la închinare
Și ne rugăm la Dumnezeu
Cu milă și îndurare

Sălcuța a înflorit din nou
La ceas de sărbătoare
Și clopotele bat în sat
Pentru a Ta înviere

E noaptea sfântă de Înviere
Și ceru-i luminat
Răsună glasuri îngerești
Hristos a înviat !

E sărbătoare azi creștini
E sărbătoare mare!
Hristos a înviat din morți
Să-i cerem toți iertare!

LIVIA ILCĂU

ADMITEREA 2014 LA SECȚIA PASTORALĂ A FACULTĂȚII DE LITERE, ISTORIE ȘI TEOLOGIE

14 – 22. 07. 2014	<i>Înscriere admitere</i>
23. 07. 2014	<i>Verificarea aptudinilor muzicale + Testul grilă. Afișarea rezultatelor preliminare</i>
24 – 25.07.2014	<i>Depunerea și rezolvarea contestațiilor</i>
24 – 26.07.2014	<i>Confirmare locuri 1 (înmatriculare)</i>
24 – 26.07.2014	<i>Depuneri cereri ale candidaților de pe listele de așteptare</i>
28 – 29.07.2014	<i>Confirmare locuri 2 (înmatriculare)</i>
30.07.2014	<i>Afișarea rezultatelor finale</i>

Calendarul admiterii este flexibil și poate suferi modificări minimale. Recomandăm consultarea regulată a site-urilor Arhiepiscopiei Timișoarei și Facultății de Litere, Istorie și Teologie, pentru verificarea eventualelor modificări.

Pentru înscrierea la concursul de admitere, candidații vor completa o cerere de înscriere la care se anexează două fotografii tip buletin de identitate și următoarele acte (care vor fi depuse într-un dosar plic):

- * copie după cartea de identitate;
- * diploma de bacalaureat sau diploma echivalentă, în original; candidații care se înscriu pentru concurs și la o altă facultate vor anexa o copie legalizată a diplomei și copia legitimației de înscriere la concurs la prima facultate, copie care se autentifică după original de către secretariatul facultății;

- * foaia matricolă cu disciplinele studiate în liceu;
- * certificat de naștere (copie legalizată);
- * adeverință medicală tip (analize de sânge, aviz psihiatric și dovada vaccinărilor);

- * diploma de licență sau diploma echivalentă cu aceasta, respectiv diploma de absolvire (absolvenții de colegiu), în original sau copie legalizată, pentru cei care doresc să urmeze o a doua specializare, precum și foaia matricolă pentru candidații care doresc continuarea studiilor;

- * acte doveditoare pentru cei care solicită scutirea de taxa de înscriere la concursul de admitere: copii legalizate după certificatele de deces ale părinților (în cazul celor orfani de ambii părinți), adeverință de la casa de copii (pentru candidații proveniți de la casele de copii și din plasament familial), copie după certificatul de revoluționar al părintelui, adeverință din care să rezulte că cel puțin unul dintre părinți este cadru didactic;

- * scrisoare de intenție;

- * certificatul de botez;
- * recomandarea de la preotul paroh;
- * acordul scris al Arhiepiscopiei sau Episcopiei căreia îi aparțin.

Candidații care au promovat examenul de bacalaureat în sesiunea iunie-iulie 2014 pot prezenta la înscrierea pentru sesiunea imediat următoare examenului de bacalaureat în anul 2014, adeverința de liceu, în care se menționează rezultatele obținute la bacalaureat și în timpul cursurilor liceale, în locul diplomei de bacalaureat.

Candidații pot să solicite două opțiuni de înscriere pentru două domenii diferite în cadrul Facultății de Litere, Istorie și Teologie, prin completarea a două fișe de înscriere distincte, depuse într-un singur dosar de admitere. Taxa de 100 de lei care reprezintă înscrierea candidatului acoperă cererile pentru cele două opțiuni.

În urma acestor două cereri, candidații se vor regăsi pe două liste de clasificare aferente cererilor, dar taxa de confirmare în valoare de 150 de lei va fi achitată (și locul va fi confirmat) doar la una dintre cele două opțiuni alese, conform dorinței candidatului/ei.

Sunt scutiți de plata taxei de înscriere candidații care:

- 1) au un părinte (sau susținător legal) cadru didactic (în activitate, pensionar sau decedat);
- 2) sunt angajați sau copii ai angajaților U.V.T.;
- 3) sunt orfani sau proveniți din casele de copii.

Scutirea de taxa de înscriere se va face pe baza unei cereri însoțite de acte doveditoare aprobate de Decanul facultății, cu mențiunea că scutirea de taxă este valabilă doar pentru un singur domeniu de studii din cadrul facultății.

ACTUALITATEA BISERICESCĂ

Praznicul Rusaliilor la Timișoara. Duminică 8 iunie, în Duminica Rusaliilor, Preasfințitul Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei a slujit la Catedrala Mitropolitană "Sfinții Trei Ierarhi" din Timișoara. Înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi, ierarhul a oficiat sfintele slujbe închinare marelui praznic al "Pogorârii Sfântului Duh", în prezența a numeroși credincioși timișoreni. În cuvântul de învățătură rostit, ierarhul a menționat că Rusaliile reprezintă încheierea praznicului Învierii Domnului și sunt împlinirea făgăduinței Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a trimeriei Sfântului Duh. După săvârșirea Sfântei Liturghii a fost oficiată slujba Vecerniei de luni, după Rusalii, ce poartă în popor denumirea de "Vecernia plecării genunchilor", întrucât

în cadrul acesteia sunt rostite șapte rugăciuni de către preotul îngenunchat în fața Sfințelor Uși Împăratești. Rugăciunile invocă ajutorul Preasfintei Treimi, amintind totodată de cele șapte daruri ale Sfântului Duh care s-a pogorât în ziua Cincizecimii. În finalul slujbei, ierarhul a transmis tuturor credincioșilor prezenți binecuvântarea Înaltpreasfințitului Nicolae, Mitropolitul Banatului, încredințându-i de purtarea de grijă și dragostea părintească a Întâistătătorului lor. Totodată, Preasfinția Sa a împărțit credincioșilor icoane cu praznicul "Pogorârii Sfântului Duh" și ramuri verzi, ca simbol al darurilor celor bogate ale Sfântului Duh. La ieșirea din sfântul lăcaș, credincioșii au primit și câte un exemplar din lucrarea "Din viață și din Duh" a Arhimandritului Sofronie Saharov, carte apărută la Editura Reîntregirea a Arhiepiscopiei Albuliei.

Hram mănăstiresc. La praznicul „Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul”, marți, 24 iunie, Mănăstirea Morisena, din comuna Cenad, județul Timiș și-a serbat hramul. Cu acest prilej, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie a fost săvârșită de Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, înconjurat de un numeros sobor de preoți și diaconi din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei și Arhiepiscopiei Aradului. Sfânta Liturghie arhierescă a fost oficiată în biserica mănăsti-

rii, în prezența a zeci de pelerini bănățeni și credincioși din localitățile învecinate mănăstirii. Alături de credincioși, la slujba de hram au participat mai mulți tineri din grupul de cateheză „Sfântul Ioan Gură de Aur” al parohiei Timișoara-Fratelia, însoțiți de pr. Alexandru Ranca. Răspunsurile liturgice au fost date de Grupul psaltic „Sfântul Ioan Damaschin” al studenților de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad. În finalul slujbei, Preasfințitul Paisie Lugojanul a transmis credincioșilor prezenți și obștii monahale conduse de monahia Ștefania Fronea, stareța mănăstirii, binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului, încredințându-i totodată, de dragostea și purtarea de grijă a Întâistătătorului lor.

Vizite canonice și slujiri arhieresti. Duminică 1 iunie, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei a fost prezent în mijlocul slujitorilor de la Mănăstirea Săraca din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei. Cu acest prilej, ierarhul, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica monument istoric cu hramul „Schimbarea la Față”. La Sfânta Liturghie au participat credincioși din localitate și din satele învecinate, mulți dintre aceștia s-au împărțit cu Trupul și Sângele Domnului arătând prin aceasta dragostea față de Tainele Bisericii. În finalul slujbei, Preasfințitul Paisie a transmis din partea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului, binecuvântarea și purtarea sa de grijă celor prezenți și obștii monahale, conduse de arhim. Climent Vântu.

La sărbătoarea Sfintei Treimi – luni, 9 iunie, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei a fost prezent în parohia Nădrag, din cadrul protopopiatului Făget. Cu acest prilej, ierarhul înconjurat de un sobor de preoți și diaconi a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica cu hramul "Pogorârea Sfântului Duh". La slujbă au luat parte oficialități locale și numeroși credincioși din localitate, mulți dintre aceștia s-au împărțit la momentul potrivit din Sfânta

Liturghie cu Trupul și Sângele Mântuitorului. În finalul slujbei, Preasfințitul Paisie a transmis credincioșilor parohiei și pr. Daniel Ioan Iancu, parohul bisericii, binecuvântarea și dragostea părintească a Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului.

Sâmbăta, 14 iunie, preoții din cadrul Cercului pastoral-misionar nr. 4 Timișoara s-au întâlnit la biserica cu hramul *Sf. Apostoli Petru și Pavel*, din parohia Recaș II, protopopiatul Timișoara II. Evenimentul a început cu Sfânta Liturghie arhierescă oficiată de către Preasfințitul Paisie Lugojanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, alături de pr. protopop Mircea Szilagyi, pr. paroh Aurelian Milă și de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de corul *Filoteia* al parohiei Recaș II. În cadrul Sfintei Liturghii s-au împărtășit toți preoții care au luat parte la cercul misionar, precum și mai mulți credincioși din parohie. După programul liturgic s-au desfășurat lucrările cercului misionar prezidat de către Preasfințitul Paisie.

În Duminica Tuturor Sfinților – 15 iunie, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, a fost prezent în mijlocul credincioșilor din parohia Timișoara- Calea Lugojuului, protopopiatul Timișoara II. Ierarhul a oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica parohială care și-a serbat cu această ocazie cel de-al doilea hram. Din soborul slujitorilor au făcut parte preoți și diaconi de la Catedrala mitropolitană și clericii parohiei, în frunte cu pr. paroh Mircea Toie. În finalul slujbei, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul a binecuvântat prinoasele, darurile de bucate aduse în cinstea slăvitului praznic. În cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa a vorbit despre semnificația pomenirii tuturor sfinților în prima duminică după Rusalii, arătând că aceștia au semănat semințele dreptei credințe în lumea întreagă, prin viața și lucrarea lor mărturisitoare, sporind și înmulțind Biserica lui Hristos. În încheiere, ierarhul a adresat enoriașilor și slujitorilor parohiei un cuvânt de binecuvântare din partea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului, precum și îndemnul de a sluji în continuare cu aceeași râvnă și dragoste lui Dumnezeu și semenilor.

În Duminica a II-a după Rusalii – 22 iunie, a Sfinților români, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, a efectuat o vizită pastorală în Parohia Românești, protopopiatul Făget. Aici, ierarhul a fost întâmpinat de un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu pr. Bujor Păcurar, protopopul Făgetului și pr. Narcis Cristian Tiron, parohul bisericii. Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica cu hramul "Sfânta Cuvioasă Parascheva", în prezența a numeroși localnici și credincioși din împrejurimi. Din soborul slujitorilor au făcut parte preoți parohiile învecinate, precum și foști slujitori ai sfântului lăcaș, între aceștia fiind și pr. Mircea Szilagyi, protopopul protoieriei

Timișoara II. În cadrul Sfintei Liturghii, Preasfințitul Paisie a hirotesit întru iconom pe pr. paroh Narcis Cristian Tiron pentru rodnică activitate pastoral-misionară desfășurată alături de enoriași. De asemenea, Preasfinția Sa a transmis celor prezenți binecuvântarea și dragostea părintească a Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de grupul vocal „Theoforos” al Arhiepiscopiei Timișoarei, condus de diac. dr. Ion Alexandru Ardereanu. La finalul slujbei, un grup de tineri și copiii din parohie, îmbrăcați în costume populare au susținut un recital de cântări și pricesne. Aceștia au primit din partea ierarhului iconițe și cărți de rugăciune.

În Duminica a treia după Rusalii – 29 iunie, de praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, credincioșii Parohiei Petroman, din cadrul Protopopiatului Deta, și-au prăznuit ocrotitorii sfântului lăcaș. Bucuria acestora a fost încununată de prezența în mijlocul lor a Preasfințitului Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, care a oficiat cu acest prilej slujba de târnosire a Sfântului Altar. În continuare, ierarhul a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi de la mănăstirile și parohiile învecinate, în prezența a numeroși localnici. Cuvântul de învățătură a fost rostit de protos. Serafim Grozăvescu, duhovnicul Mănăstirii Cebza. În finalul slujbei, Preasfințitul Paisie Lugojanul a adresat preotului paroh Daniel Florin Groza și enoriașilor săi binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului, încredințându-i de dragostea și purtarea de grijă a ierarhilor eparhiei.

Luni 30 iunie, de sărbătoarea Sfinților 12 Apostoli Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul a săvârșit Sfânta Liturghie la mănăstirea Bârsana – Episcopia Maramureșului și Sătmarului, împreună cu mai mulți ierarhi în frunte cu Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei al Clujului, Maramureșului și Sălajului, cu prilejul hramului.

Constituirea noii Adunări Eparhiale. În ziua de 5 iunie, la Centrul eparhial din Timișoara a avut loc ședința de constituire a noii Adunări Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei pentru perioada 2014-2018. După oficierea slujbei de Te-Deum în biserica monument istoric din

incinta Centrului eparhial, membrii aleși ai Adunării Eparhiale s-au deplasat în sala de festivități, unde s-au desfășurat lucrările ședinței. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului, ședința de constituire a fost prezidată de Preasfințitul Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei. În cadrul ședinței de constituire au fost validate mandatele membrilor aleși ai Adunării Eparhiale, apoi s-a trecut la alegerea membrilor Consiliului Eparhial, alegere făcută la propunerea Chiriarhului. De asemenea, au fost aleși trei membri ditori și doi membri supleanți ai Consistoriului Eparhial, tot la propunerea Chiriarhului. În continuare au fost desemnați membrii în Consistoriul Mitropolitan și au fost desemnați trei membri ai Adunării Eparhiale, un cleric și doi mireni spre a fi reprezentanții Arhiepiscopiei Timișoarei în Adunarea Națională Bisericească.

La finalul ședinței, Preasfinția Sa a prezentat celor prezenți unul din obiectivele majore ale Eparhiei pe anul în curs, ditorial renovarea noului spațiu ce va găzdui Școala Primară „Sfântul Antim Ivireanul” și Grădinița „Troita”.

De asemenea, Preasfințitul Paisie a transmis tuturor binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului și a mulțumit pentru prezența tuturor membrilor aleși și a adresat un îndemn de implicare în rezolvarea tuturor problemelor bisericești, ditorial, social-filantropice și organizatorice la nivelul eparhiei, așa încât în următorii patru ani activitatea în cadrul Arhiepiscopiei Timișoarei să se desfășoare în conformitate cu Statutul de Organizare și Funcționare al Bisericii Ortodoxe Române, cu Hotărârile Sfântului Sinod și cu Regulamentele bisericești în vigoare.

Conferințele cu clericii. Urmare celor hotărâte de Sfântul Sinod, în săptămâna 2-6 iunie, în Arhiepiscopia Timișoarei au avut loc primele conferințe cu clericii din acest an, cu tema „2014 – Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii) în Patriarhia Română”. Cu acest prilej, câte un preot din fiecare protopopiat a prezentat în cadrul întâlnirilor un referat pe acest subiect, iar apoi, cei prezenți să aducă diferite clarificări sau completări în cadrul discuțiilor pe marginea

lucrării susținute. Conferințele s-au desfășurat după cum urmează: Protopopiatul Timișoara I și II, 2 iunie; Protopopiatul Lugoj, 3 iunie; Protopopiatul Deta, 4 iunie; Protopopiatul Sânnicolau Mare, 5 iunie și Protopopiatul Făget, 6 iunie. La conferințele de la protopopiatele Timișoara I și II, respectiv Făget, a participat Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul, iar la celelalte, delegați eparhiali.

Sprrijin pentru Biserica Ortodoxă Sârbă. La îndemnul adresat de către Patriarhia Română eparhiilor din țară, la Timișoara, s-au organizat în această săptămână transporturi umanitare pentru ajutorarea persoanelor sinistrate din Republica Serbia.

Cu binecuvântarea IPS Nicolae și cu purtarea de grijă a PS Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, eparhia noastră s-a implicat ditorial în distribuirea de ajutoare fraților sârbi greu încercați din cauza inundațiilor catastrofale abătute asupra mai multor localități. Pentru eficientizarea acțiunii s-a ținut cont de recomandările Excelenței Sale Domnul Lazar Manojlović, consulul general al Republicii Serbia la Timișoara și al Preacucernicului Părinte Marinco Marcov, vicar eparhial la Episcopia Ortodoxă Sârbă din Timișoara, privind gama de produse ce pot fi colectate.

De asemenea, în cadrul ședinței Permanenței Consiliului Eparhial s-a hotărât organizarea unei colecte în bani la parohiile din cadrul Arhiepiscopiei Timișoarei, punându-se la dispoziția Centrelor eparhiale din țară un cont pentru transmiterea donațiilor. Astfel, în perioada 30 mai – 10 iunie a.c. în acest cont a fost colectată suma totală de 93.561 lei, provenind de la Arhiepiscopia Timișoarei, Arhiepiscopia Iașilor, Episcopia Tulcii și Episcopia Severinului. Convoifului umanitar s-au alăturat și ajutoarele provenite de la Episcopia Caransebeșului și de la Episcopia Ortodoxă Sârbă de Timișoara.

Pentru sinistrații din Serbia au fost achiziționate produse în valoare de 66.324 lei constând din saltele, păături, prosoape, scutece de copii, produse de igienă etc. Aceste ajutoare au fost transportate în localitatea Paracin din Republica Serbia, în conformitate cu adresa Patriarhiei Sârbe. În perioada următoare a mai fost organizat un transport de alimente în valoare de 27.237 lei, ce a fost distribuit parohiilor din cuprinsul Eparhiei de Șabac.

Ceremonie de absolvire. În sala de festivități a Centrului eparhial din Timișoara a avut loc joi, 12 iunie, ceremonia de absolvire a unei noi promoții de studenți teologi ai Facultății de Litere, Istorie și Teologie, din cadrul Universității de Vest din Timișoara. Festivitatea de absolvire a celei de-a XVII-a promoții de teologi timișoreni a debutat cu Sfânta Liturghie arhierescă, oficiată de Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, la Catedrala mitropolitană din Timișoara. Alături de studenți și profesori, la slujbă au luat parte colegi, rude și prieteni ai tinerilor absolvenți. În continuare, programul a continuat în sala de festivități a Centrului eparhial, în prezența reprezentanților Universității de Vest din Timișoara, ai Arhiepiscopiei Timișoarei și a numeroși studenți. În cuvântul adresat celor prezenți, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul a felicitat tinerii teologi pentru absolvirea cu datori a celor patru ani de facultate și a îndemnat să pășească pe calea slujirii lui Hristos și a semenilor cu încredere, având ca modele vrednice de urmat pe Sfinții Părinți ai Bisericii. Cursul festiv a fost susținut de Pr. lect. Univ. dr. Constantin Jinga, de la catedra de Vechiul Testament. În continuare, din partea Universității de Vest au luat cuvântul Conf. Univ. dr. Dana Percec, decanul facultății și Pr. conf. univ. dr. Nicolae Morar, șeful catedrei de Teologie, iar apoi, au urmat scurte alocuțiuni din partea reprezentanților studenților de la specializările Teologie Pastorală și Teologie Didactică, precum și a decanilor de an.

În încheierea festivității, au fost înmânate diplome și le-a fost amintit tinerilor absolvenți faptul că odată promovarea examenului de licență, ce va avea loc în perioada următoare, aceștia se pot încrie la cursurile de masterat pe care Catedra de Teologie le pune la dispoziție prin programele de studii postuniversitare ale Universității de Vest din Timișoara.

Piatră de temelie. În ziua 30 mai, a avut loc în parohia Sânpetru Mare, protopopiatul Sânnicolau Mare, punerea pietrei de temelie și sfințirea locului pentru viitoarea biserică cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”. Slujba a fost oficiată de către Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei împreună cu un sobor de preoți și diaconi din care au făcut parte pr. Cristian Constantin, consilier eparhial, pr. Gheorghe Sutac, protopopul Sânnicolaului Mare, pr. Ștefan Dumitrescu, parohul bisericii și alți clerici din cadrul protopopiatului, în prezența autorităților locale și a credincioșilor parohiei. Evenimentul s-a încheiat cu o agapă frățească pregătită de membrii consiliului parohial.

Concurs județean de Religie. Joi, 12 iunie, la Centrul eparhial din Timișoara, în prezența Preasfințitului Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei s-a desfășurat faza finală a concursului județean de creație religioasă intitulat „Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș”, ajuns la ediția a III-a.

Tema concursului din acest an a fost „Cultură și credință-Spovedania” și stă în strânsă legătură cu proclamarea anului 2014, de către Sfântul Sinod, ca Anul omagial Euharistic și Anul comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni. Evenimentul a întrunit 50 de elevi de la mai multe școli și licee din județul Timiș, finaliștii etapelor zonale la cele cinci secțiuni, memorare și recitare de poezie religioasă; interpretare de priceșne; scriere și prezentare de eseu religios; realizare de desen religios. Aceștia au fost însoțiți de profesorii și părinții lor, precum și de preoții de la parohie. Juriul a fost alcătuit din preoți, profesori de religie și reprezentanți ai Centrului eparhial din Timișoara, care au ținut cont în evaluare de originalitatea și creativitatea participanților.

Organizatorii concursului au fost: Arhiepiscopia Timișoarei – prin proiectul „Creație și înnoire prin Tradiție”, Inspectoratul Școlar Județean Timiș, Parohia „Adormirea Maicii Domnului” Comloșu Mare și Școala Gimnazială din Comloșu Mare. Ediția din acest an a fost cofinanțată de Consiliul Județean Timiș și Primăria Municipiului Timișoara.

Direct implicați în desfășurarea evenimentului au fost preoții și profesorii de Religie din cuprinsul eparhiei, inițiatorul concursului fiind pr. Cristian Tomescu de la parohia Comloșu Mare, din protopopiatul Sânnicolau Mare.

Direct implicați în desfășurarea evenimentului au fost preoții și profesorii de Religie din cuprinsul eparhiei, inițiatorul concursului fiind pr. Cristian Tomescu de la parohia Comloșu Mare, din protopopiatul Sânnicolau Mare.

Căștigătorii etapei finale a concursului sunt:

- Secțiunea Poezie cls. II-IV: Premiul I- Madeea Bugaru, cls. A III-a, Șc. Gimnazială Cărpiniș
- Secțiunea Desen cls. II-IV: Premiul I- Bianca Rodica Beșileu, cls- a IV-a , Șc. Gimnazială Beregsău Mare
- Secțiunea Desen cls. V-VIII: Premiul I- Ioana Vasile, cls. A V-a, Șc. Gimnazială Nr. 16 Timișoara
- Secțiunea Priceasă cls. V-VIII. Premiul I- Darius Dragoș, cls. A VI-a, Șc. Gimnazială Nr. 7 "Sfânta Maria" Timișoara
- Secțiunea eseu V-VIII: Premiul I- Loredana Rain, cls. A VIII-a, Parohia Temerești. Premiul I: Adelin Chiș, cls. A VII-a, Parohia Iacea Mică

Publicații noi. Semnalăm apariția următoarelor publicații:

- Revista de cultură și religie rurală editată de Asociația „Arhanghelul” din Birda, Timiș, 2014, an. III, nr. 2 (10), editată de părintele paroh Valentin Marian Bugaru;
- Albumul „Parohia ortodoxă română Giarmata Vii 1939-2014. 75 de ani de la zidirea bisericii”, Editura Partoș, Timișoara, 2014, 22 pp., editat de părintele paroh Vasile Suciu.

Rubrică alcătuită de
GEORGE GIURGIU și VALENTIN BIRĂU